

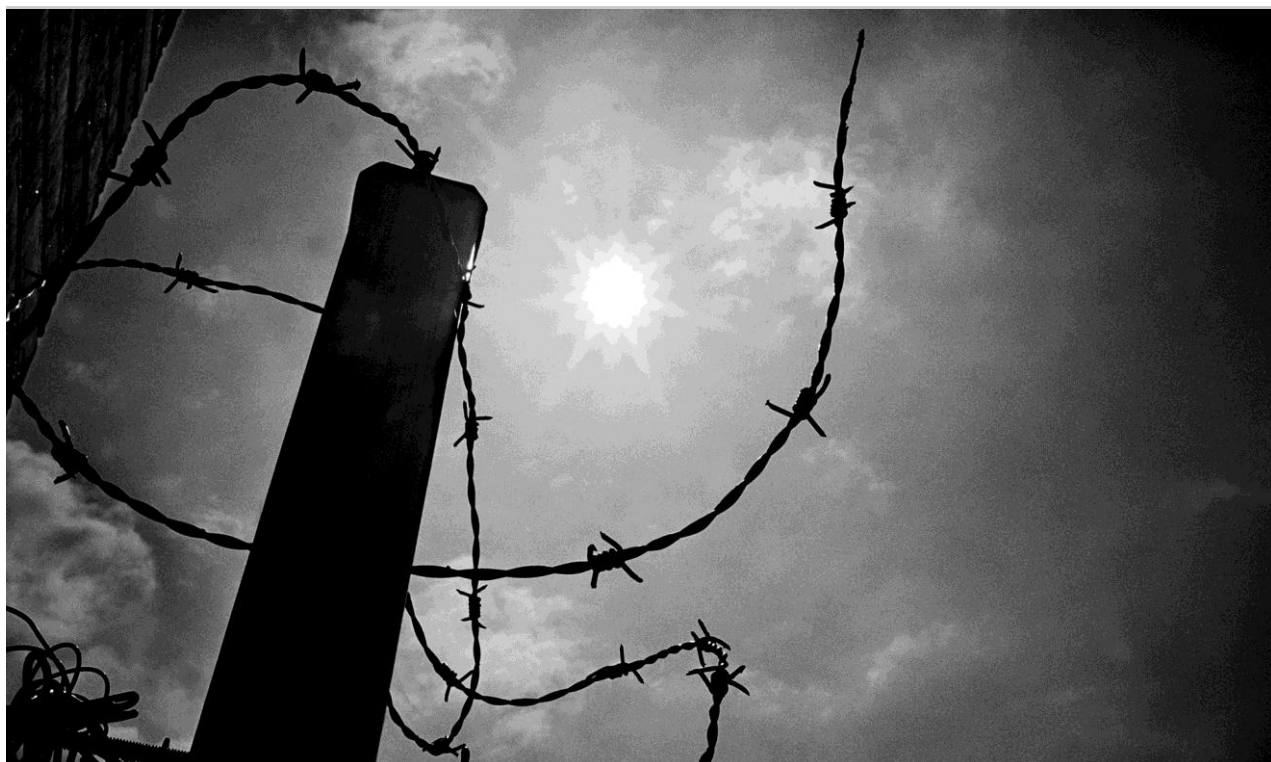
Til
Ministeriet for Ligestilling og Kirke

Dokumenttype
Rapport

Dato
Juni 2013

RAPPORT

EVALUERING AF NATIONAL STRATEGI TIL BEKÆMPELSE AF VOLD I NÆRE RELATIONER, 2010-2012

RAPPORT

**EVALUERING AF NATIONAL STRATEGI TIL BEKÆMPELSE AF VOLD I NÆRE
RELATIONER, 2010-2012**

INDHOLD

1.	Indledning	1
1.1	Om strategiens målsætninger og indsatsens faglige temaer	1
1.2	Om evalueringen	3
2.	Sammenfatning og anbefalinger	4
2.1	Sammenfatning	4
2.2	Anbefalinger	6
3.	Strategiens målopfyldelse	8
3.1	Samlet målopfyldelse	8
3.2	Omfanget af fysisk vold i nære relationer	9
3.3	Målopfyldelse vedrørende temaet Kendskab i befolkning	10
3.4	Målopfyldelse vedrørende temaet Styrkede støtte- og behandlingstilbud	17
3.5	Målopfyldelse vedrørende temaet Øget viden på området	20
3.6	Målopfyldelse vedrørende temaet Opkvalificering af fagpersonale	24
4.	Implementering og forankring af strategien	32
4.1	Implementering af den samlede strategi	32
4.2	Forankring af den nationale strategi	33
5.	Bilag	39
5.1	Oversigt over projekter opdelt på de faglige temaer	39
5.2	Strategiens samlede forandringsteori	41
5.3	Evalueringkriterier og dataindsamlingsaktiviteter	43
5.4	Beskrivelse af initiativernes formål og vurdering af målopfyldelse	45
5.5	Implementering af initiativer	49

1. INDLEDNING

I 2010 fremlagde den daværende VK-regering – med støtte fra satspuljepartierne – en national strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer. Strategien byggede videre på initiativer iværksat med udgangspunkt i de to foregående handlingsplaner på området for bekæmpelse af partnervold fra hhv. 2002 og 2006. Den nationale strategi skulle bidrage til at supplere og styrke den grundlæggende indsats inden for social-, sundheds- og retssystemerne, der sikrer, at ofre for vold får den nødvendige støtte og behandling, og at voldsudøvere retsforfølges.

Strategien blev udmøntet i 30 konkrete initiativer, der blev administreret af en række ministerier.

Nogle af initiativerne blev videreført fra de tidligere handlingsplaner og nye initiativer satte skærpet fokus på særligt tre områder, der blev fremhævet i regeringens strategi, som de overordnede mål og visioner for indsatsen:

- Forebyggende og tidlig indsats
- Støtte på kort og langt sigt til ofre
- Viden, forankring og tværfagligt samarbejde.

Baggrunden for den fortsatte store prioritering af området var, at vold i nære relationer fortsat var et alvorligt problem. Det er skønnet af Statens Institut for Folkesundhed, at der i 2005 var cirka 33.000 kvinder og 8.000 mænd, som blev udsat for fysisk partnervold, og at omkring 33.000 børn under 15 år kan have været vidne til fysisk vold mod en forælder i hjemmet¹.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke har bedt Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) om at evaluere den samlede strategi. Denne rapport indeholder resultaterne af slutevalueringen af den nationale strategi.

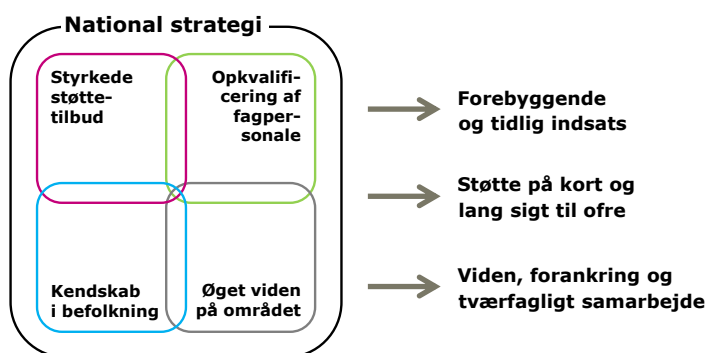
1.1 Om strategiens målsætninger og indsatsens faglige temaer

Med den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer har regeringen og satspuljepartierne udstukket de overordnede rammer for indsatsen, og som nævnt oven for handler de tre mål – som initiativerne skal bidrage til at indfri – om forebyggende og tidlig indsats, forbedret støtte på kort og langt sigt til ofre, øget viden, forankring og tværfagligt samarbejde til målretning af indsatsen.

Indfrielsen af målene kræver forskellige typer af indsatser. Samlet set er der identificeret fire forskellige grupper af indsatser, som hver dækker et relativt afgrænset fagligt tema inden for den samlede strategi. Der vil naturligvis være initiativer, som passer under mere end ét tema, men opdelingen er foreslået af den tværministerielle arbejdsgruppe², som bidrog til opdelingen i evalueringens opstartsfasen.

Figur 1-1: Overordnede mål og visioner for national strategi

¹ Estimer kommer fra Statens Institut for Folkesundhed (2012). *Vold i nære relationer*, 2. udgave.

De fire temaer, initiativerne er opdelt efter, er 1) Bedre kendskab i befolkningen, 2) Styrkede støtte- og behandlingstilbud, 3) Øget viden på området og 4) Opkvalificering af fagpersonale. Figuren nedenfor illustrerer opdelingen i den publicerede strategi samt giver en oversigt over, hvilke initiativer, der knytter sig til det enkelte tema³. I den konkrete udmøntning af projekter i forbindelse med strategien, er der sket en række justeringer og omprioriteringer, f.eks. hvor flere initiativer er slået sammen til ét enkelt fælles projekt, og hvor ét initiativ er opdelt i flere

Figur 1-2: Oversigt over de 30 oprindelige initiativer

projekter. Justeringerne er sket efter faglig vurdering i de involverede ministerier og efterfølgende politisk godkendelse.

Udmøntningen af strategiens initiativer har resulteret i nogle projekter, hvor der er stor spredning i de bevilgede beløb – fra 50.000 kr. til 7.400.000 kr. – og heraf også i projekternes karakter og bredde.

Initiativerne i det første indsatsområde *Kendskab i befolkningen* handler om aktiviteter, der målrettes udbredelsen af kendskabet til vold i nære relationer, til rettigheder og støttemuligheder og til de forskellige eksisterende støtte- og behandlingstilbud til både voldsudsatte og voldsudøvere. Målgruppen for initiativerne er primært den brede offentlighed og til dels fagpersonale. Eksempler på projekter er *Udvikling af Kærestevoldsapplikation* og *LOKK's seks informationsfilm om vold mod kvinder*.

Initiativerne under det andet indsatsområde *Styrkede støtte- og behandlingstilbud* omfatter etablering af behandlingstilbud til voldsudøvere, herunder behandling under afsoning, samt oprettelse af nye støtte- og rådgivningstilbud til voldsudsatte. Eksempler på projekter er *Åben, anonym og direkte rådgivning og Tidlig behandling af voldsudøvere*.

anonym og direkte rådgivning og Tidlig behandling af voldsudøvere.

Initiativer under det tredje indsatsområde *Øget viden på området* handler samlet set om at undersøge og skabe viden om strategiens målgrupper, om de eksisterende støtte- og behandlingstilbud, samt om behovet for støtte og behandling blandt strategiens målgrupper. Eksempler på projekter er *Kortlægning af erfaring med efterværn* og *Øget viden om mænd, der udsættes for vold*.

² Den tværministerielle arbejdsgruppe består af medarbejdere fra ministerierne bag strategien: Social- og Integrationsministeriet, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Ministeriet for Børn og Undervisning, Justitsministeriet og Ministeriet for Ligestilling og Kirke. Sidstnævnte er sekretariat for arbejdet med strategien.

³ Nummereringen er foretaget med udgangspunkt i de angivne initiativnumre fra Den Nationale Strategi til Bekæmpelse af Vold i Nære Relationer: http://miliki.dk/fileadmin/ligestilling/PDF/vold/strategi_vold_2010.pdf

Det sidste indsatsområde *Opkvalificering af fagpersonale* handler overordnet om efteruddannelse og opkvalificering af forskellige målgrupper. Det drejer sig i overvejende grad om fag- og frontpersonale, der er direkte involveret i sager om vold i nære relationer. Seks af initiativerne er lagt sammen til projektet *Opkvalificering af fagpersoner om vold i nære relationer*.

1.2 Om evalueringen

Evalueringen er gennemført løbende gennem indsatsperioden fra medio 2010 til primo 2013 og har taget udgangspunkt i tre overordnede evalueringskriterier – målopfyldelse, implementering og forankring. Da den nationale strategi består af en lang række forskelligartede initiativer, hvor mål, virkemidler og indsatser er meget forskellige, er det fundet hensigtsmæssig fra starten af evalueringen at opdele initiativerne i fire faglige temaer efter karakteren af initiativet.

Denne opdeling har skullet bidrage til at sikre, at evalueringskriterierne er målrettet den enkelte type af initiativ, så indsatsen bliver evalueret ud fra de *relevante* kriterier for målopfyldelse, grad af implementering og plan for forankring. Der vil naturligvis være et vist overlap i det vurderingsgrundlag initiativer inden for de enkelte faglige temaer bliver holdt op imod – da de langsigtede forventninger til indsatsen alle handler om, at færre skal opleve vold i familien – men, på den korte bane, vil der være stor forskel på, hvilke forventninger der opstilles til eksempelvis projektet "Vold i familien - faglig opkvalificering i kommunerne" og tidlige behandlingstilbud til voldsudøvere.

I rapporten vil der forud for den samlede vurdering af strategiens overordnede målopfyldelse, implementering og forandring være en vurdering af, hvordan hvert enkelt tema bidrager til de opstillede forventninger for strategien. Denne vurdering sker med udgangspunkt i de empirisk og teoretisk funderede forandringsteorier, der er opstillet for hvert tema, samt i de politiske intentioner, der er beskrevet for hvert tema under strategien.

Gennemgangen i forhold til evalueringskriterierne vil altså ske med udgangspunkt i de fire temaer og ikke for hvert enkelt initiativ. Under hvert af de fire temaer er dog udvalgt 1-2 konkrete initiativer, som i afrapporteringen får selvstændigt fokus. De hensyn, der indgår i udvælgelsen af hvilke initiativer, der sættes særligt fokus på, er:

- Initiativets økonomiske tyngde i forhold til temaets samlede ramme
- Initiativet er særligt dækkende for temaets fokus (vurderet ud fra temaets forandringsteori)
- Initiativet har ikke tidligere været en del af handleplanerne til bekæmpelse af vold i nære relationer.

Der er i udvælgelsen af aktiviteter tilstræbt en metode- og kildetriangulering, som indebærer, at der til afdækning af hvert evalueringskriterium anvendes flere metoder og benyttes flere typer af kilder og informanter. Implementering og forankring belyses primært gennem projektindberetninger og interviews med de involverede ministerier samt øvrige interessenter, mens målopfyldelse belyses gennem relevante statistikker og undersøgelser, projekternes egendokumentation, spørgeskemaundersøgelser samt løbende rapportering/selvevaluering fra projekterne.

I bilagets afsnit 5.3 gives en kort definition af, hvad der ligger i de tre overordnede evalueringskriterier, hvorefter dataindsamlingens aktiviteter beskrives.

2. SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

Denne rapport indeholder resultaterne fra den evaluering af den nationale strategi til bekæmpelse af vold mod kvinder, som Rambøll Management Consulting har gennemført for Ministeriet for Ligestilling og Kirke fra 2010-2013.

2.1 Sammenfatning

Sammenfatningen opsummerer de væsentligste konklusioner for de fire faglige temaer, strategiens enkeltstående initiativer og projekter er inddelt efter. Opsummeringen munder ud i beskrivelsen af de væsentligste tværgående udfordringer, der er identificeret i forlængelse af evalueringens fokus på implementering af den samlede indsats.

Der indledes dog med opsummering af udviklingen af omfanget af vold i nære relationer, som strategien har en overordnet målsætning om at nedbringe.

2.1.1 Omfang af vold i nære relationer

Data viser, at der gennem de seneste år er sket et mindre fald i antallet af ofre for vold i nære relationer i Danmark. På grund af det store mørketal på området, er det dog vanskeligt præcist at afgøre, hvordan antallet af voldsofre har udviklet sig over de senere år. De opgørelser, der er foretaget, peger på et samlet fald fra 2005-2010 på ca. 5 pct. i antallet af personer, der udsættes for partnervold, mens antallet af personer, der udsættes for kærestevold, er faldet med ca. 15 pct. fra 2007-2011. Tallene dækker dog over en mindre stigning i vold mod mænd og et fald i vold mod kvinder. Det har ikke været muligt at identificere, hvorvidt ovenstående tendenser også gælder for 2012 og 2013, hvilket ville være her, hvor de reelle effekter af strategien ville kunne ses.

2.1.2 Kendskab i befolkningen

Analysen foretaget uafhængigt af evalueringen af den nationale strategi viser, at kendskabet til emnet vold i nære relationer er ganske udbredt i den voksne danske befolkning. I den seneste tværnationale opgørelse fra Eurobarometer ligger kendskabsgraden blandt danskerne på 99 pct., hvilket er over EU-gennemsnittet. De fleste danskere har fået deres viden om emnet fra de brede medier som TV, radio og aviser, men omkring halvdelen af danskerne angiver også, at de har hørt om emnet fra venner. Tallene indikerer, at det basale kendskab til emnet er til stede i befolkningen, og selv om de fleste danskeres kendskab til emnet kommer fra medierne, så snakkes der også om emnet på andre arenaer – som f.eks. på arbejdspladsen, i hjemmet og mellem venner. Dette brede kendskab til emnet i befolkningen kan ikke direkte henføres til initiativerne under strategien, men det må forventes, at de senere års strategiske satsning på området har bidraget positivt til at sikre emnet omtale og fokus i de kilder, danskerne får deres viden og informationer fra. Resultaterne fra den europæiske sammenligning indikerer, at den danske model med en samlet strategi og løbende kampagner til forskellige målgrupper og på forskellige platforme (der ligeledes var et centralt element i de tidligere strategier) ser ud til at skabe et højt kendskab i befolkningen.

Danskernes villighed til at handle på mistanke om vold i de nære relationer samt befolkningens holdning til emnet er blevet afdækket i evalueringen. Her viser resultaterne, at der generelt er en vilje til at handle i befolkningen ved mistanke om, at nogen udsættes for vold. Tre fjerdedele af befolkningen – og flest blandt kvinderne – ville konfrontere deres bekendte med mistanken om psykisk vold, mens endnu flere ville skride til handling ved mistanke om fysisk vold. Resultaterne indikerer, at der er forskel på den status, de to typer af voldsudøvelse har, hvilket kan hænge sammen med de mere entydige og synlige spor, fysisk vold kan sætte. Generelt er der også færre, som ville afholde sig fra at handle af den grund, at det er et privat anliggende.

Evalueringen viser, at de informations- og kampagnetiltag, der er iværksat i forbindelse med implementeringen af strategien til bekæmpelse af vold i de nære relationer, har opnået tilfredsstillende eksponering. Flere af kampagnerne har opnået tv-tid på de landsdækkende kanaler, hvilket anses som afgørende i lyset af, at 97 pct. af de danskere, som har kendskab til emnet partnervold, har hørt om det i fjernsynet. Derudover er der registreret et sammenfald

mellem iværksættelsen af kampagnerne og en betydelig stigning i antallet af henvendelser til LOKK's rådgivningsshotline, hvilket tyder på, at informationskampagnerne har forårsaget, at flere ofre for vold er blevet mere opmærksom på hvilke handlemuligheder, der eksisterer.

2.1.3 Styrkede støtte- og behandlingstilbud

Evalueringen peger på, at strategiens målsætninger om støtte- og behandlingstilbud er opnået. Alle støttetilbud er etableret inden for de afsatte tidsfrister, og på den måde har man opnået målet om at udvide støtten til såvel voldsudøvere som -ofre. I flere tilfælde har initiativerne bidraget med rådgivnings- og behandlingstilbud, hvor der tidligere var et udækket behov hos målgruppen, hvilket f.eks. synes at gøre sig gældende i forbindelse med "Åben, anonym og direkte rådgivning", hvor mange af de kvinder, der opsøger støtten, ikke ønsker at benytte sig af mere indgribende tilbud.

2.1.4 Øget viden på området

Evalueringen peger på, at der, hvad angår det faglige tema *Øget viden på området*, er sikret en høj grad af målopfyldelse. Inden for hovedparten af de identificerede vidensområder (vold mod børn, vold mod mænd, efterværn og mægling, generel statistik) er der udarbejdet relevante analyser, der øger vidensniveauet og i en række tilfælde identificerer konkrete udfordringer, der skal håndteres for at styrke indsatsen.

For at udvide vidensfeltet på området er der inden for rammerne af strategien gennemført en række kortlægninger og analyser. En af de konklusioner, der går igen på tværs af disse analyser, er, at der er store *koordinationsudfordringer på tværs* af de involverede aktører i indsatsen mod vold i nære relationer. Dette indebærer en betydelig uklarhed omkring rolle- og ansvarsfordelingen, og synes således at være en af de hovedudfordringer, der fremadrettet vil skulle adresseres i indsats- og strategiarbejdet.

2.1.5 Opkvalificering af fagpersonale

Evalueringen peger på, at strategiens målsætninger om en øget opkvalificering af fagpersoner i kontakt med voldsudsatte til dels er opnået. Flere af initiativerne er dog ikke afsluttede ved evalueringens færdiggørelse, men alligevel har ca. 4.000 fagprofessionelle indgået i kompetenceudviklingsforløb. De foreløbige resultater fra brugerevalueringen af forløbet viser en udbredt tilfredshed blandt deltagerne.

Der er i forbindelse med evalueringen af strategien også gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt et bredt udsnit af fagpersoner i såvel den kommunale børne-/ungeforvaltning som voksenforvaltning – også blandt dem, som ikke nødvendigvis har deltaget i kompetenceudviklingsforløbet. Resultaterne fra denne undersøgelse viser, at – selv om der er mange, som ikke konkret kender initiativet "Vold i familien"⁴ – så er viden og handlekompetencer blandt de kommunale medarbejdere på et relativt højt niveau, mens det største udækkede behov er hos medarbejderne i statsforvaltningerne.

På tværs af medarbejdergrupper er der dog også blinde pletter i indsatsen, hvad angår viden om og kendskab til tilbud, der målretter sig mænd, der er ofre for vold i de nære relationer. Selv om opgørelser viser, at betydeligt færre mænd end kvinder udsættes for partnervold, så peger evalueringen på, at der er behov for at udvikle retningslinjer og procedurer, som er kendte i hele den kommunale organisation. Kendskabet til behandlingstilbud til voldsudøvere er heller ikke på niveau med kendskab og viden om ofrene, hvorfor dette også kunne udgøre et fremadrettet udviklingsområde for den videre indsats.

---

⁴ Vold i familien er den samlede betegnelse for den indsats, som Socialstyrelsen har været ansvarlig for at udvikle i bestræbelserne på at fremme opmærksomheden i kommunerne på problemet vold i nære relationer.

2.1.6 Tværgående udfordringer

Ovenstående har vist, at indsatserne på flere områder har bidraget til at opfylde strategiens målsætninger. Evalueringen viser dog også, at strategien som koordinerende ramme for de forskellige indsatser har en række udfordringer:

- Strategien har stor opbakning blandt interessenter på både myndigheds- og NGO-arenaerne og fremhæves som en nyttig dagsordenssættende og koordinerende ramme. Det store antal aktører på feltet udgør dog fortsat en koordineringsudfordring. Videre har flere ministerier vanskeligt ved at sikre indsatsen mod vold i nære relationer en høj placering på den politiske dagsorden i kampen om opmærksomhed med emner, der er tættere på ministeriets kerneopgaver
- Spredningen i indsatsernes størrelse, styring, indhold og aktørkreds udfordrer strategiens rolle som paraply. Således favner strategien både store millionsatser og mindre projekter. Den store indholdsmæssige bredde i indsatserne medfører – i kombination med den store aktørkreds – en meget kompleks styringsopgave.

2.2 Anbefalinger

På baggrund af ovenstående sammenfatning og de skitserede styringsudfordringer har Rambøll udarbejdet en række fremadrettede anbefalinger.

Behov for en ny national strategi for bekæmpelse af vold i nære relationer

Baseret på den samlede evaluering vurderer Rambøll, at der fortsat er behov for en øget koordinering og styring af nye tiltag og initiativer. Evalueringen viser, at både interesseorganisationer og ministerier værdsætter en fælles strategi som platform for en indsats over for vold i nære relationer. En fælles strategi og en løbende fælles koordination ses som nødvendig for at sikre sammenhæng og undgå dobbeltarbejde eller usammenhængende indsatser⁵.

Ny national strategi som ramme for nye udfordringer

En kommende strategi er relevant ift. en række af de specifikke udfordringer på området vedrørende sammenhæng og koordination og en stigning i antallet af voldsramte mænd, som ikke traditionelt tilbydes støtte i de kommunale tilbud. Uden en samlet tværgående strategi er der fare for, at mindre eller specifikke indsatser (f.eks. unges holdninger til vold, opkvalificering af medarbejdere i statsforvaltninger eller tilbud til vold mod mænd) ikke prioriteres tilstrækkeligt, og at man ikke har et forum til at håndtere de koordinations- og samordningsudfordringer, der præger dele af området. En ny national strategi kan således sætte retning ift. de udfordringer, der følger af, at f.eks. sammensætningen af målgruppen ændrer sig, hvor særligt unges holdninger til vold og vold mod mænd stiller nye krav til virkemidlerne.

Behov for at forbedre central styring og koordinering af en kommende strategi

I administrationen af handlingsplanen er ansvaret for de enkelte initiativer lagt ud til det relevante fagministerium, mens Ministeriet for Ligestilling og Kirke har ansvaret for administrationen af den samlede strategi. Evalueringen viser, at der er fare for, at denne decentralisering sker på bekostning af den centrale styring af den samlede strategi.

Rambøll anbefaler på den baggrund, at en kommende strategi bør indeholde et stærkere element af samordning, koordination og styring. Dette kan bl.a. sikres ved etablering af en overordnet styregruppe på afdelingschefs- eller direktørniveau i de medvirkende ministerier, der løbende forholder sig til en fælles implementeringsplan for initiativerne.

Åben proces i formuleringen af en fremtidig strategi

Rambøll anbefaler, at de centrale interessenter fortsat involveres i en kvalificerende rolle i forbindelse med formuleringen af en kommende strategi. Dette kan – udover i regi af de tværministerielle arbejdsgruppemøder – ske i form af egentlige workshops, hvor evalueringen

⁵ Derudover kan det i et internationalt perspektiv – i forbindelse med opfølgning på protokoller og konventioner – anses for værdifuldt med en samlet strategi, der udstikker rammerne for den samlede danske indsats på området.

bruges som afsæt til at diskutere de væsentligste behov i den fremtidige indsats over for vold i nære relationer samt styrker og svagheder ved styring, organisering og forankring af den hidtidige strategi. Processen kan med fordel organiseres således, at workshoppen bruges til at kvalificere de tiltag, som Ministeriet for Ligestilling og Kirke vil tage i forlængelse af evalueringsresultaterne.

Større inddragelse af det kommunale niveau

Ovenstående workshops bør også omfatte de kommunale aktører, der er centrale i et forankringsperspektiv. Herudover vil det være hensigtsmæssigt at knytte de kommunale aktører tættere til udmøntningen af strategien. Det kunne både være i den indledende programmering af strategien (hvilke videnbehov er centrale i kommunerne?), eller i implementeringen (hvad skal til for at forankre indsatserne i den kommunale praksis?). En mulighed er at give eksempelvis KL en formel rolle i en styregruppekonstruktion.

Øget fokusering af indsatserne

Det er Rambølls vurdering, at der er for mange og for små indsats under den eksisterende strategiske ramme. Der vil være en række fordele ved at satse på færre indsats med større volumen. Projekterne vil have bedre mulighed for at udvikle og afprøve indsats med betydelig gennemslagskraft og evne til at kvalificere eksempelvis den kommunale praksis. Større indsats kan kombineres med et stærkere element af partnerskab med inddragelse af kommunerne, der kan styrke den forankringsudfordring, som fortsat kendetegner de indsats, der har til formål at bekæmpe vold i nære relationer. En øget fokusering vil også kunne styrke styringen af indsatsen, idet Ministeriet for Ligestilling og Kirke i højere grad kan sætte en retning i form af strategiske indsatsområder. Hertil kommer, at kapaciteten hos de udmøntende aktører vil være større, hvorfor forventningerne til projektplanlægning, implementeringsplaner m.v. kan øges.

Behov for klarere målsætninger og kriterier for effekt

Ovenstående fokusering vil også kunne bidrage med en nødvendig styrkelse af opfølgningen på initiativerne under handlingsplanen, der kan gøre det lettere at vurdere, om målsætningerne nås. I forlængelse heraf anbefaler Rambøll, at der i udarbejdelsen af fremtidige strategier på området arbejdes med klare målsætninger for den samlede strategi og klare resultatkrav og succeskriterier for de enkelte initiativer, samt at der sker en løbende opfølgning på, hvorvidt de enkelte initiativer indfrier resultatkravene. Dette vil styrke grundlaget for både den løbende styring af handlingsplanens initiativer og for den samlede evaluering af handlingsplanen.

3. STRATEGIENS MÅLOPFYLDELSE

I dette kapitel beskrives målopfyldelsen af den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer. En vurdering af målopfyldelsen tager traditionelt udgangspunkt i to hovedspørgsmål: 1) Er de opstillede mål blevet opfyldt? 2) Har indsatsen bidraget til målindfrielsen?

Vurderingen af målopfyldelsen af den nationale strategi sker med udgangspunkt i såvel de overordnede politiske målsætninger for strategien som de mere konkrete forventninger til indsatsen inden for de fire faglige temaer, som de er udtrykt i forbindelse med udarbejdelsen af strategiens forandringsteorier i starten af implementeringsperioden. Forandringsteoriene vil også bidrage til den samlede vurdering af, hvorvidt det er strategiens initiativer, som har haft betydning for graden af målopfyldelse.

3.1 Samlet målopfyldelse

I følgende afsnit vurderes målopfyldelsen af de iværksatte initiativer for hvert af de faglige temaer. Indledningsvis gives dog en kort opsummering af, hvordan indsatserne samlet set vurderes at have bidraget til målopfyldelsen af de tre overordnede målsætninger:

- Forebyggende og tidligere indsats
- Forbedret støtte på kort og langt sigt til ofre
- Øget viden, forankring og tværfagligt samarbejde.

Et vigtigt led i en tidlig og forebyggende indsats er oplysning til fagpersoner og befolkningen som helhed. Forskellige initiativer har haft til formål at styrke viden og handlekompetencer hos fagprofessionelle, og evalueringen viser, at indsatsen har været udbredt til en række forskellige faggrupper med betydelig brugertilfredshed. Flere af de iværksatte informationsinitiativer har været målrettet borgere, der udsættes for vold, og som måske tøver med at henvende sig efter hjælp og rådgivning. Strategien har gennem disse tiltag bidraget med viden om emnet samt givet overblik over og indgange til konkrete handlemuligheder for netop denne målgruppe. Evalueringen har også vist, at der blandt danskerne er stor villighed til at handle på mistanke om vold i de nære relationer og dermed bidrage til at bryde voldscirklen. Tallene – hvoraf de seneste dog er opgjort før implementeringen af strategien – viser dog også, at der ikke er sket den store positive udvikling i omfanget af fysisk vold i nære relationer.

Der er i forbindelse med implementeringen af strategiens initiativer opnået forbedrede støttetilbud til såvel voldsudøvere som -ofre på flere områder, hvor der tidligere var et udækket behov hos målgruppen. Derudover viser en undersøgelse blandt kommunale sagsbehandlere og medarbejdere i statsforvaltningerne, at der – særligt hvad angår vold mod kvinder – er en stor viden om, hvilke støttemuligheder, der kan henvises til for målgruppen. Evalueringen har dog også vist, at der er enkelte "blinde pletter", der indikerer, at der er behov for at udvikle retningslinjer og procedurer og udvide kendskabet til tilbud til mandlige volds ofre samt behandlingstilbud til voldsudøvere.

Initiativerne har på flere områder bidraget til at højne vidensniveauet vedrørende vold i nære relationer. Informationskampagner og øvrige formidlingstiltag har opnået god eksponering og kendskabet i befolkningen til emnet er blandt EU's højeste. Kompetenceudviklingsforløb blandt bl.a. kommunale sagsbehandlere og medarbejdere i statsforvaltningerne har desuden bidraget til at højne viden om og sætte fokus på emnet, om end evalueringen også synliggør et fortsat behov for opkvalificering. Derudover er der udarbejdet en række undersøgelser og kortlægninger, som bidrager til at udvide vidensfeltet på en række områder – herunder vold mod børn, vold mod mænd, efterværn og mægling m.v. På tværs af kortlægningerne står dog også en konklusion tilbage: Der er fortsat behov for at fokusere på tværfagligt samarbejde og koordination, der kan sikre en helhedsorienteret indsats og en entydig rolle- og ansvarsfordeling mellem områdets aktører og herunder en overordnet ramme, der kan sikre sammenhæng mellem de mange initiativer.

I de efterfølgende afsnit beskrives og vurderes strategiens målopfyldelse mere detaljeret for de enkelte faglige temaer. Først gives dog et overblik over omfanget af vold i de nære relationer samt udviklingen inden for de seneste år.

3.2 Omfanget af fysisk vold i nære relationer

En gennemgående ambition med strategien er at reducere antallet af voldsofre og børn, der vokser op i en familie med partnervold. I strategien beskrives det på følgende måde:

[...] Men vi skal sætte os det klare mål, at antallet af voldsofre og børn, der vokser op i en familie med partnervold, år for år skal gøres mindre og mindre. For helst helt at forsvinde. Indtil det mål er nået, skal det sikres, at kvinder og mænd, der udsættes for vold, får den rette hjælp og støtte. Og at den hjælp, der gives, er kvalificeret og effektiv [...]

Rambøll har analyseret de eksisterende undersøgelser af vold i nære relationer, hvilket – på trods af ændringer i opgørelsesmetoden undervejs – giver visse muligheder for at sammenligne udviklingen over tid. Det har ikke været muligt i forbindelse med den nationale strategi at indsamle data om voldsudsættelse hvert år, og de nyeste data er således fra 2010 (partnervold blandt 16-74-årige) og 2011 (kærestevold blandt 16-24-årige). Det er derfor vanskeligt at belyse udviklingen i antallet af voldsofre igennem hele strategiens løbetid. Det vurderes derudover heller ikke, at udviklingen i antallet af voldsofre alene kan tilskrives strategien, da mange øvrige faktorer vil spille ind.

I en analyse af fysisk vold i nære relationer fra 2012, gennemført af Statens Institut for Folkesundhed, gengives følgende data:

Tabel 3-1: Skøn over antal personer, der udsættes for fysisk vold i nære relationer

Årstal	Population	Vold, generelt	Partnervold	Datagrundlag	Publikation
2005	16 – 74-årige	Ca. 70.000	Ca. 33.000 kvinder og 8.000 mænd (danske statsborgere)	SUSY 2005*	<i>Vold i nære relationer</i> (2012)
2007	16 – 24-årige	-	Ca. 13.000 kvinder og 4.500 mænd	Kærestevold 2007	<i>Unge og kærestevold i Danmark</i> (2008)
2010	16 – 74-årige	Ca. 83.000	Ca. 29.000 kvinder og 10.000 mænd (danske statsborgere)	SUSY 2010	<i>Vold i nære relationer</i> (2012)
2011	16 – 24-årige	-	Ca. 9.500 kvinder og 5.500 mænd	Kærestevold 2011	<i>Vold i nære relationer</i> (2012); <i>Kærestevold</i> (2012)

Kilde: Statens Institut for Folkesundhed (2012). *Vold i nære relationer*, 2. udgave.

Analysen peger på et fald i fysisk partnervold fra ca. 33.000 kvinder med dansk statsborgerskab udsat for vold i 2005 til ca. 29.000 i 2010, svarende til et fald på 12 pct. I 2005 var skønnet, at ca. 8.000 mænd med dansk statsborgerskab var udsat for partnervold mod ca. 10.000 i 2010, dvs. en stigning i perioden.

I forhold til kærestevold peger analysen på et fald fra ca. 13.000 kvinder i 2007 til ca. 9.500 kvinder i 2011, svarende til et fald på ca. 25 pct. Tallene for kærestevold viser dog også en stigning i vold overfor mænd på ca. 20 pct.

En anden indikator for udviklingen i vold i nære relationer er at se på antallet af henvendelser og ophold på krisecentre. En opgørelse fra LOKK-statistikken viser, at antallet af henvendelser har været nogenlunde konstant fra 2009-2011 på omkring 15.000 henvendelser årligt. Statistikken fra LOKK viser, at antallet af kvinder, der er fraflyttet et krisecenter i 2011, er 2.157. Når der sammenlignes med 2010 og de krisecentre, som har deltaget i statistikken begge år, er der i 2011 et fald i antallet af kvinder, der har haft ophold på et krisecenter, på 11 pct. i forhold til år 2010. Den samme kvinde kan optræde flere gange i statistikken, såfremt hun har haft mere end et ophold på et krisecenter i løbet af året⁶.

Det har ikke været muligt at identificere dækkende datakilder, der viser noget om udviklingen i 2012 – hvilket er det år, som må kunne forventes at være det første reelle år, hvor de egentlige effekter af strategien ville kunne ses.

Samlet set peger de forskellige datakilder dog på følgende billede:

- Samlet set viser estimaterne, at der er sket et lille fald i antallet af personer, der udsættes for partnervold fra ca. 41.000 i 2005 til ca. 39.000 i 2010. Tallene viser dog også, at der er sket en forskydning, så færre kvinder, men flere mænd udsættes for vold. Det samlede antal personer, der udsættes for kærestevold, er faldet fra omkring 17.500 i 2007 til omkring 15.000 i 2011, svarende til et fald på ca. 15 pct.
- Antallet af kvinder, der udsættes for vold, er faldet over de seneste år. Det største fald er sket i forhold til kærestevold mod kvinder, men også partnervold er faldet i perioden fra 2005-2010
- Antallet af mænd, der udsættes for partnervold og kærestevold, er steget over de seneste år. Antallet af mænd, der udsættes for partnervold, er steget med 25 pct. fra 2005 til 2010 mens antallet af mænd, der udsættes for kærestevold, er steget med 22 pct. fra 2007-2011.

3.3 Målopfyldelse vedrørende temaet Kendskab i befolkning

Dette afsnit beskriver målopfyldelsen af initiativer under det faglige tema "Kendskab i befolkningen" med afsæt i, hvad der på forhånd blev opstillet af forventninger til, hvad temaet skulle bidrage med i forhold den nationale strategis målsætninger.

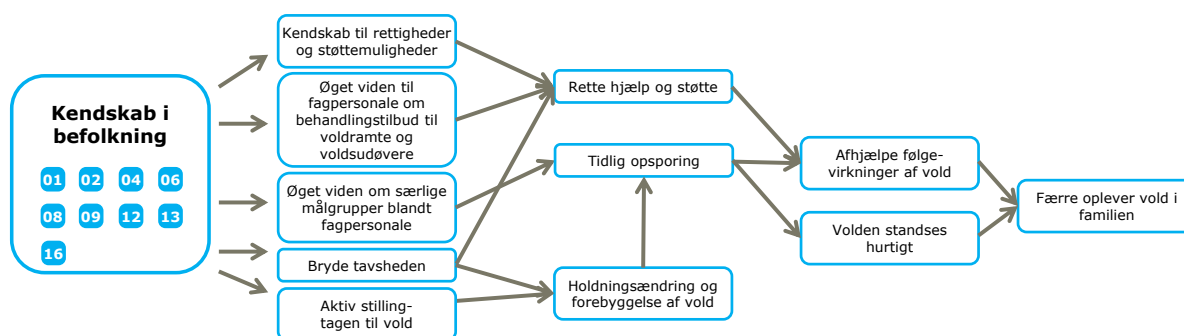
3.3.1 Rammesætning

Initiativerne i indsatsområdet "Kendskab i befolkning" har på forskellig vis til formål at målrette de oplysninger vedrørende vold i nære relationer, der gives til befolkningen. Der er tale om informations- og oplysningskampagner, der forventes at bidrage til at øge kendskabet til grundlæggende rettigheder og eksisterende støtte- og behandlingstilbud henvendt til både voldsudsatte og voldsudøvere. Samtlige initiativer henvender sig til en bred modtagergruppe, der dækker over alle strategiens udpegede målgrupper - dog har flere initiativer til formål at sætte ekstra fokus på problemstillinger knyttet til særlige målgrupper, eksempelvis mænd.

---

⁶ Socialstyrelsen (2012). LOKK årsstatistik 2011 – Kvinder og børn på krisecentre.

Figur 3-1: Forandringsteori for Kendskab i befolkning

Som illustreret i ovenstående forandringsteori, er der en række forventninger til, hvad de iværksatte initiativer og projekter under det faglige tema skal bidrage til. Blandt forventningerne til de umiddelbare resultater er, at informationen skal hæve vidensniveauet, det grundlæggende kendskab til de basale rettigheder og støttemuligheder samt sikre aktiv stillingtagen til vold i nære relationer. På sigt vil informationsindsatsen bidrage til at understøtte den tidlige opsporing og den mere målrettede hjælp og støtte.

3.3.2 Datagrundlag

Datagrundlaget, der anvendes til at belyse dette tema, er udover den løbende selvevaluering en bred spørgeskemaundersøgelse blandt danskere, om holdninger og handlinger i forhold til vold i de nære relationer. Endvidere er der indhentet data, der sammenligner niveauet for kendskabet til området med de øvrige EU-lande.

Til at belyse den samlede målopfyldelse for dette faglige tema er der desuden indhentet yderligere egendokumentation fra projekterne "Giv vold mod kvinder det røde kort", der via netværkskommunikation og kampagnofilm med fodboldspillere og -fans gør opmærksom på problemets omfang, "White Ribbon", der er et mandenetwork, som arbejder for at bryde mænds tavshed om mænds vold mod kvinder, "6 informationsfilm om vold mod kvinder", som på forskellig vis illustrerer vold mod kvinder, samt "Kærestevolds-applikationen", der er udviklet til unge med generelle oplysninger om kærestevold og henvisninger til støttemuligheder. For de tre kampagner indgår formåls-/projektbeskrivelser samt opgørelse over aktivitet og eksponering (Facebook-likes, antal visninger af filmspots m.v.).

3.3.3 Målopfyldelse for tema

En gennemgang af projekter og initiativer under det faglige tema, der har til formål at udbrede kendskabet til området i den brede befolkning, viser, at der generelt har været en høj målopfyldelse, hvor alle kampagner og tiltag – med undtagelse af to – er gennemført planmæssigt og har opnået den ønskede og forventede eksponering (i det omfang der på forhånd var opsat mål for dette).

Der findes ingen effektdokumentation, der kan belyse, om de gennemførte initiativer rent faktisk har højnet det generelle vidensniveau hos den brede befolkning og hos fagpersoner på området samt stimuleret en aktiv stillingtagen, der kan bidrage til en holdningsændring til vold i nære relationer. Det kan dog dokumenteres, at informationen er nået ud til en stor andel af målgruppen, og at de budskaber, der indgår i kampagnerne, mobilapplikation m.v. lever op til de forventninger, der blev udtrykt gennem forandringsteorien.

Uden at det er muligt at vurdere, hvorvidt de iværksatte initiativer har haft indflydelse på niveauet, er der gennemført en undersøgelse af danskernes holdning til vold i nære relationer, som fremadrettet vil kunne anvendes som baseline for intensivering af indsatsen på området. På nuværende tidspunkt giver undersøgelsen dog også en værdifuld indikation af vidensniveau, handlekompetencer m.v. hos den danske befolkning, der sammenlignet med de øvrige EU-lande ligger på et relativt højt niveau.

Eksposering af kampagner, budskaber, mobilapplikation m.v.

I forbindelse med flere af kampagnerne er der opstillet specifikke succeskriterier for eksposering – herunder antal visninger, aktivitet på sociale medier m.v. I nedenstående boks gives et samlet overblik over eksposering og de projekter, der er sat særlig fokus på i gennemgangen af målopfølgelsen for temaet.

Boks 3-1: Fakta om eksposering af kampagner, mobilapplikation m.v.

“Giv vold mod kvinder det røde kort” havde som målsætning at få unge mænd mellem 13 og 24 år til at sige fra over for kærestevold samt at sætte fokus på problemet med vold mod kvinder i en bredere offentlighed. Eksposeringen er sket med hjælp fra “stjerner” fra hhv. U-21 landsholdet og landsholdet og aktiv medvirken fra DBU og alle landets superligaklubber. Kampagnen er blevet *like’et* af mere end 6.000 brugere på Facebook og eksposeret for samlet set mere end 60.000 fodboldtilskuere på en række fodboldstadions på tværs af landet i forbindelse med såvel superligakampe som en landskamp.

“White Ribbon” er et netværk af mænd, der har til formål at engagere mænd i at tilslutte sig følgende tre punkter: 1) Ikke at udøve vold mod kvinder 2) Tage afstand fra andres vold mod kvinder 3) Bryde tavsheden om vold mod kvinder. Netværket har i dag ca. 3.200 *likes* på Facebook og 125 mænd og kvinder har meldt sig til netværket via Facebook.

“6 informationsfilm om vold mod kvinder”, der er blevet lavet af LOKK -Landsforening af Kvinde Krisecentre, illustrerer på forskellig vis, hvordan vold mod kvinder kan komme til udtryk, samt giver en indgang til relevante støttetilbud – herunder LOKK’s anonyme hotline til voldsramte kvinder, der har været finansieret af strategien. Filmene er tilgængelige på nettet, hvor ca. 2.500 unikke brugere har besøgt sitet. Derudover er spots fra filmene blevet vist på såvel landsdækkende TV og skærme i S-tog og Arriva-tog og filmene bliver anvendt i undervisning og oplæg i forskellige sammenhænge. I perioden, hvor filmene blev lancerede, oplevede LOKK en stigning i antallet af henvendelser på hotlinen fra ca. 200-250 om måneden til 390-420 om måneden.

“Kærestevold-applikation” hører under initiativet “Udbredelse af viden om støttemuligheder”, og målsætningen var at skabe en applikation til oplysning om og forebyggelse af kærestevold. Gennem mobilapplikationen, som primært henvender sig til unge mennesker, henvises blandt andet til “Hotline for voldsramte kvinder”, som også er et initiativ under strategien. Målet med mobilapplikationen var, at 1500 personer i løbet af det første år skulle downloade mobilapplikationen, men i perioden 1. juni-31. august blev den downloadet ca. 4.500 gange. Endvidere nåede to små film, der blev lavet i forbindelse med udarbejdelsen af applikationen, ca. 34.500 visninger på YouTube og ca. 9.500 visninger på Facebook.

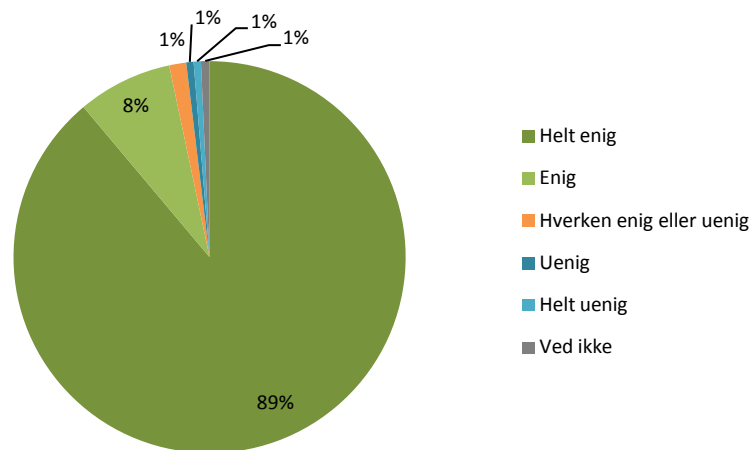
Eksemplerne i boksen ovenfor viser, at informationskampagnerne omkring vold i nære relationer er sket på flere forskellige arenaer og har henvendt til flere forskellige målgrupper. Mobiliseringen via de sociale medier vidner desuden om, at kommunikationstiltagene har en vis appel, og sammenhængen mellem kampagnerne og den øgede brug af de anonyme rådgivende støttetilbud (som LOKK’s hotline, hvor antallet af henvendelser nærmest er fordoblet) indikerer, at der er flere voldsofre, som er blevet gjort opmærksomme på muligheden for at få rådgivning.

Danskernes holdninger til vold i nære relationer

I forbindelse med evalueringen er der gennemført en undersøgelse af danskernes holdning til vold i nære relationer. Et repræsentativt udsnit af befolkningen er blevet spurgt om deres holdninger til vold i nære relationer, og hvordan de vil reagere ved mistanke om fysisk og psykisk vold. Resultaterne indgår som et element i en samlet vurdering af status for indfrielsen af de mål, der er opstillet for det faglige tema.

I spørgeskemaundersøgelsen er det blevet afdækket, hvor stor en andel af befolkningen, der oplever vold mellem partnere som acceptabelt. Som Figur 3-32 nedenfor illustrerer, er det kun 1,2 pct. af befolkningen, der finder partnervold acceptabelt. Den overvejende holdning blandt danskerne er altså, at vold mellem partnere er entydigt uacceptabelt.

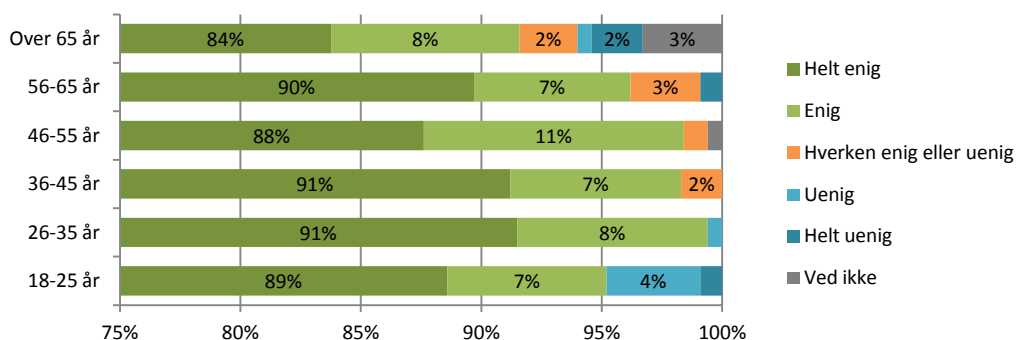
Figur 3-2: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Vold mellem partnere, der er gift eller kærester, er uacceptabelt

Kilde: Omnibus spørgeskemaundersøgelse til et bredt udsnit af befolkningen, 2013, n= 912

Selv om det på tværs af den samlede voksne befolkning kun er omkring 1 ud af 100, der finder partnervold acceptabelt, så viser nærmere analyser, at der er visse – om end ikke statistisk signifikante – forskelle mellem aldersgrupperne på dette spørgsmål. Figur 3-3 tydeliggør, at holdningen til partnervold blandt de unge fra 18-25 år adskiller sig fra holdningen i de øvrige aldersgrupper ved, at ca. 5 pct. finder vold mellem partnere acceptabelt. Resultaterne indikerer, at der kan være behov for en differentieret informationsindsats – med særligt fokus på de helt unge – som følge af observerede holdningsforskelle mellem aldersgrupperne.

Figur 3-3: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Vold mellem partnere, der er gift eller kærester, er uacceptabelt (fordelt på aldersgrupper)

Kilde: Omnibus spørgeskemaundersøgelse til et bredt udsnit af befolkningen, 2013, n= 912

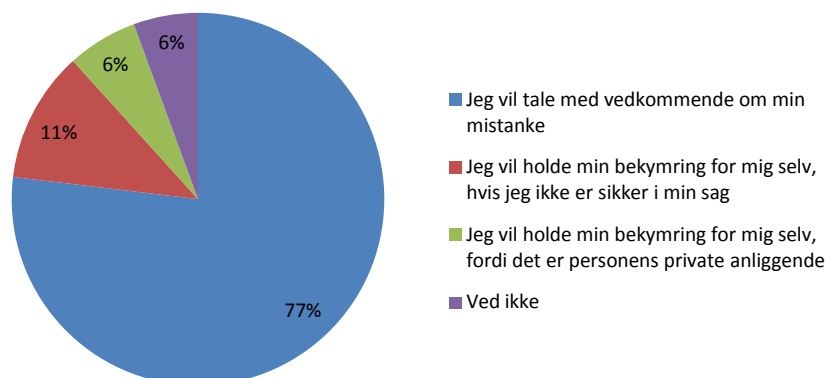
Resultaterne i de nedenstående figurer viser, hvordan danskerne angiver, at de vil reagere ved mistanke om hhv. psykisk eller fysisk vold. Generelt indikerer svarfordelingen en udbredt vilje blandt danskerne ved mistanke om, at en bekendt bliver udsat for vold.

Figur 3-4 viser, at omkring tre fjerdedele af befolkningen ville tale med vedkommende ved mistanke om psykisk vold – som f.eks. trusler eller ydmygelser, mens 11 pct. ville holde deres

bekymring for sig selv af frygt for, at mistanken var ubegrundet, mens 6 pct. vil holde deres bekymring for sig selv af den mere principielle holdning, at det er et privat anliggende.

Figur 3-4: Hvis du har mistanke om, at en kollega eller en veninde er offer for psykisk vold, f.eks. i form af trusler eller ydmygelser fra sin partner, hvordan vil du primært så reagere?

Kilde: Omnibus spørgeskemaundersøgelse til et bredt udsnit af befolkningen, 2013, n= 912

Danskernes holdning til, hvordan man skal forholde sig til situationen, hvis mistanken går på fysisk vold, er nogenlunde den samme, som ved mistanke om psykisk vold. Der er dog en lidt større andel af danskerne, som vurderer, at de ville konfrontere offeret med deres mistanke om fysisk vold. Som Figur 3-5 viser, er det omkring 85 pct. af befolkningen, der angiver, at de vil tale med vedkommende om mistanken.

Resultaterne indikerer, at der er forskel på den status, de to typer af magt-/voldsudøvelse har i befolkningen, hvor flere ville gribe ind ved tegn på fysisk vold, der kan være mere umiddelbart synlig i form af blå mærker eller lignende, end psykisk vold. Denne tolkning underbygges af, at færre ville holde deres bekymring for sig selv af den grund, at det er privat anliggende. Andelen af befolkningen, der er uafklarede om, hvad de ville gøre i situationen og svarer 'ved ikke', er desuden lavere på spørgsmålet om fysisk vold.

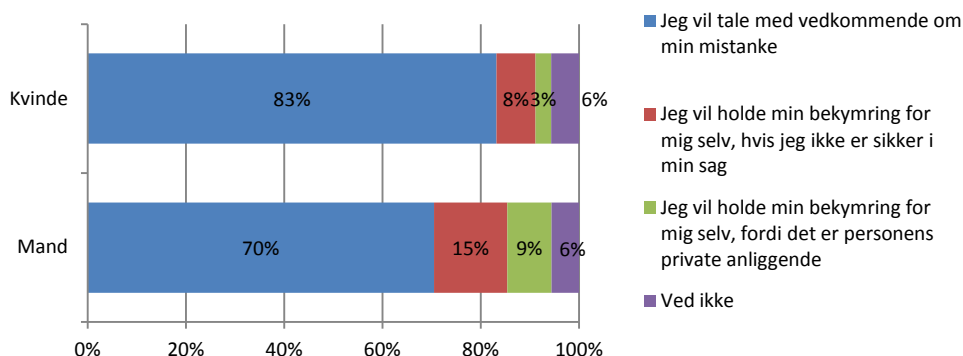
Figur 3-5: Hvis du har mistanke om, at en kollega eller en veninde er offer for fysisk vold, f.eks. bliver slået, skubbet eller sparket af sin partner, hvordan vil du så primært reagere?

Kilde: Omnibus spørgeskemaundersøgelse til et bredt udsnit af befolkningen, 2013, n= 912

Resultaterne viser, at kvinder er lidt mere tilbøjelige til at italesætte deres mistanke om vold end mænd. Således vil 70 pct. af mændene reagere på en mistanke om psykisk vold, mens andelen af kvinder med en tilsvarende holdning udgør 83 pct. Ifølge resultaterne, er mænd altså mindre tilbøjelige til at konfrontere det mulige offer med bekymringer om, at denne er udsat for vold, hvilket også ses skal ses i sammenhæng med, at flere mænd end kvinder vil være helt sikre i deres sag, inden de lufter bekymringen. Figur 3-6 nedenfor viser tallene.

Figur 3-6: Hvis du har mistanke om, at en kollega eller en veninde er offer for psykisk vold, f.eks. i form af trusler eller ydmygelser fra sin partner, hvordan vil du så primært reagere? (opdelt på mænd og kvinder)

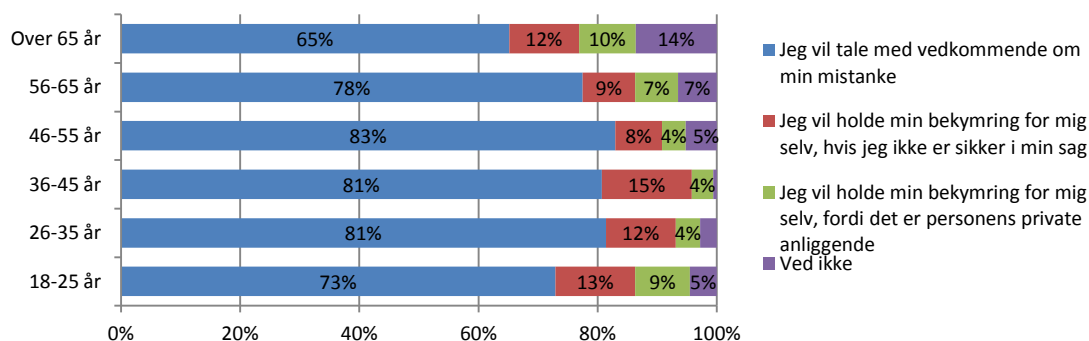

Kilde: Omnibus spørgeskemaundersøgelse til et bredt udsnit af befolkningen, 2013, n= 912

En analyse af svarene fordelt på aldersgrupper viser også, at det særligt er de helt unge (under 25 år) og de ældre (over 65 år), der er mere tilbøjelige til at ville holde bekymringen for sig selv. Svarfordelingen fordelt på aldersgrupper, hvad angår psykisk vold, fremgår af nedenstående figur, og mønsteret gør sig ligeledes gældende, hvad angår fysisk vold. Omkring fysisk vold er der dog den forskel, at kun 1 pct. af de unge vurderer, at det er privat anliggende, og angiver dette som begrundelse, mens det - hvad angår psykisk vold - er 9 pct. af de unge.

Svarfordelingerne bekræfter her tendensen, der kunne observeres på spørgsmålet om den generelle holdning til partnervold: At den yngste (under 25 år) og den ældste (over 65 år) del af den voksne befolkning har andre holdninger til både fysiske og psykiske aspekter af partnervold end den øvrige befolkning, hvilket synliggør behovet for differentieret indsats fremadrettet.

Figur 3-7: Hvis du har mistanke om, at en kollega eller en veninde er offer for psykisk vold, f.eks. i form af trusler eller ydmygelser fra sin partner, hvordan vil du så primært reagere (fordelt på aldersgrupper)?

Kilde: Omnibus spørgeskemaundersøgelse til et bredt udsnit af befolkningen, 2013, n= 912

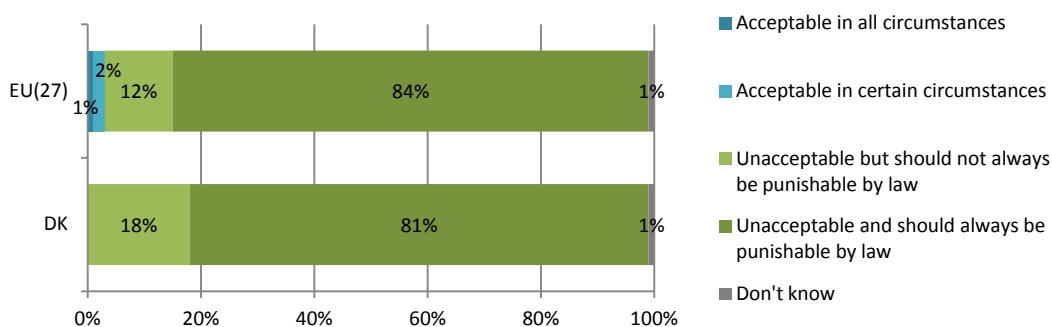
Europakommissionen indsamler løbende informationer om de enkelte medlemslandes holdninger og kendskab til vold i nære relationer. Disse erfaringer kan bruges som perspektivering af de mønstre og fordelinger i den danske befolknings holdninger til partnervold i 2013, som ovenstående resultatgennemgang har givet.

Den seneste undersøgelse fra Eurobarometeret stammer fra en befolkningsundersøgelse fra 2010. I nedenstående figur ses en sammenligning af holdninger til vold mod kvinder i Danmark og EU-27-landene.

Danskernes holdninger i denne opgørelse fra 2010 svarer nogenlunde til gennemsnittet for EU-27 landene, og analysen viser ligeledes, at der fra 1999 til 2010 er sket et væsentligt samfundsmæssigt skift i forhold til vold mod kvinder i Danmark, hvor det således var 53 pct. i

1999, der svarede, at vold mod kvinder altid var uacceptabelt og skulle straffes (Eurobarometer 344, 2010).

Figur 3-8: In your opinion is domestic violence against woman...?

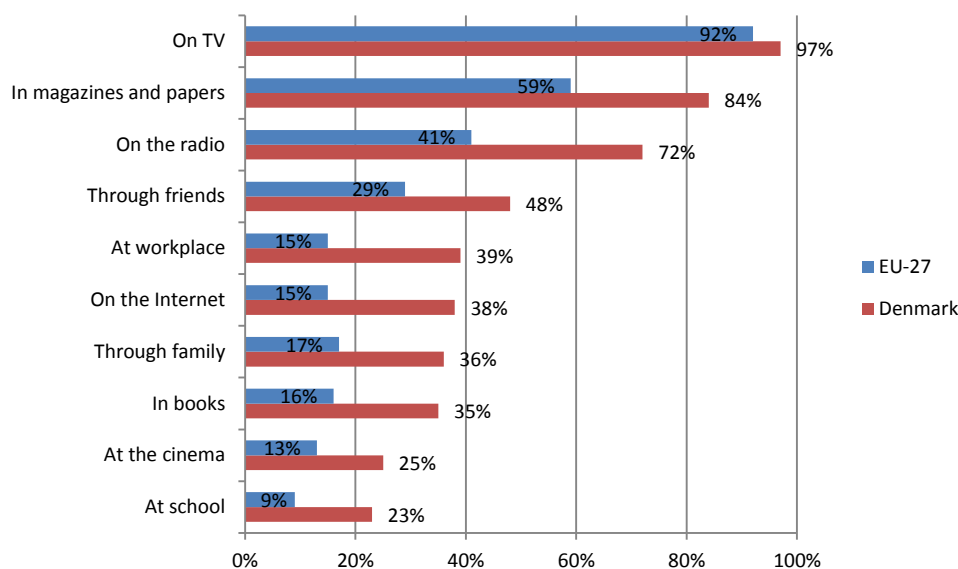
Kilde: Domestic Violence against woman, Special Eurobarometer 344, 2010

Tallene fra Eurobarometerrapporten viser, at Danmark med en kendskabsgrad på 99 pct. ligger over EU-27-gennemsnittet i forhold til kendskab til problemstillinger om vold i nære relationer. Figur 3-9 illustrerer, at danskere fra samtlige angivne informationskilder henter mere viden om emnet end borgere i andre EU-lande gør. 97 pct. af danskerne angiver eksempelvis, at de har hørt om vold i nære relationer i TV, mens gennemsnittet for EU-27-landene er 92 pct., hvilket indikerer, at diskussioner om partnervold generelt fylder mere i Danmark end i de øvrige europæiske lande.

Kendskabet til vold mod kvinder i Danmark stammer også i højere grad fra aviser og magasiner, end det er tilfældet for gennemsnittet af EU-27-landene. I Danmark er det således 84 pct., der har hørt om vold mod kvinder i aviser og magasiner, mens gennemsnittet for EU-27-landene er 59 pct.

Den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer - samt de forudgående strategier - med forskellige iværksatte initiativer kan måske ikke tilskrives æren for, at danskernes tilegnelse af viden om emnet fra forskellige kommunikationsarenaer og -kanaler ligger over gennemsnittet for EU-landene, men omvendt må det dog rimeligvis kunne antages, at indsatserne over for vold mod kvinder gennem de sidste ti år i betydeligt omfang har medvirket til at rykke danskernes holdninger og kendskab til området. Resultaterne fra den europæiske sammenligning indikerer i hvert fald, at den danske model med en samlet strategi og løbende kampagner til forskellige målgrupper og på forskellige platforme (der ligeledes var et centralt element i de tidligere strategier) ser ud til at skabe et højt kendskab i befolkningen.

Figur 3-9: Europæisk sammenligning af kendskab til vold mod kvinder, 2010

Kilde: Domestic Violence against woman, Special Eurobarometer 344, 2010

3.3.4 Opsamling

Evalueringen peger på, at kendskabet til emnet vold i nære relationer er ganske udbredt i den voksne danske befolkning. I den seneste tværnationale opgørelse fra Eurobarometer ligger kendskabsgraden blandt danskerne på 99 pct., hvilket er over EU-gennemsnittet. De fleste danskere har fået deres viden om emnet fra de brede medier som TV, radio og aviser, men omkring halvdelen af danskerne angiver også, at de har hørt om emnet fra venner. Tallene indikerer, at det basale kendskab til emnet er til stede i befolkningen, og selv om de fleste danskeres kendskab til emnet kommer fra medierne, så snakkes der også om emnet på andre arenaer – som f.eks. på arbejdspladsen, i hjemmet og mellem venner.

Danskerne villighed til at handle på mistanke om vold i nære relationer samt befolkningens holdning til emnet er også blevet afdækket i evalueringen. Her viser resultaterne, at der generelt er vilje til at handle i befolkningen ved mistanke om, at nogen udsættes for vold. Tre fjerdedele af befolkningen – og flest blandt kvinderne – ville konfrontere deres bekendte med mistanken om psykisk vold, mens endnu flere ville skride til handling ved mistanke om fysisk vold. Resultaterne indikerer, at der er forskel på den status, de to typer af voldsudøvelse har, hvilket kan hænge sammen med de mere entydige og synlige spor, fysisk vold kan sætte. Generelt er der også færre, som ville afholde sig fra at handle af den grund, at det er et privat anliggende.

Evalueringen viser, at de informations- og kampagnetiltag, der er iværksat i forbindelse med implementeringen af strategien til bekæmpelse af vold i de nære relationer, har opnået tilfredsstillende eksponering. Flere af kampagnerne har opnået tv-tid på de landsdækkende kanaler, hvilket anses som afgørende i lyset af, at 97 pct. af de danskere, som har kendskab til emnet partnervold, har hørt om det i fjernsynet. Derudover er der registreret et sammenfald mellem iværksættelsen af kampagnerne og en betydelig stigning i antallet af henvendelser til LOKK's rådgivningsshotline, hvilket kunne indikere, at informationskampagnerne har forårsaget, at flere ofre for vold er blevet mere opmærksomme på, hvilke handlemuligheder der eksisterer.

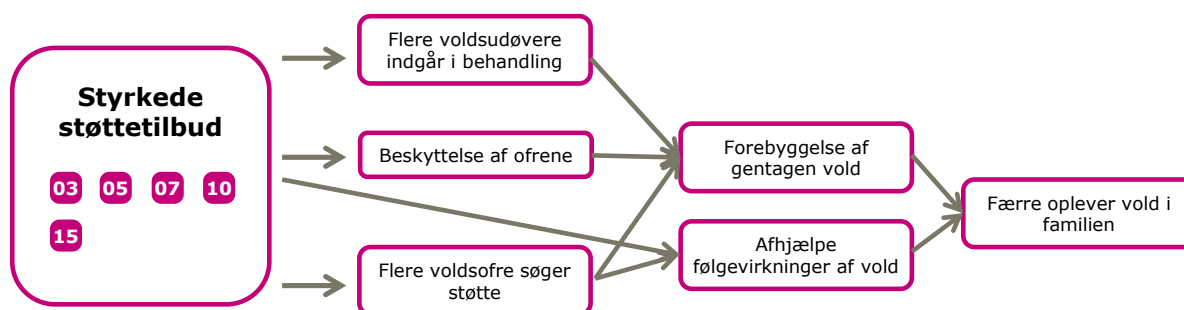
3.4 Målopfyldelse vedrørende temaet Styrkede støtte- og behandlingstilbud

Dette afsnit beskriver målopfyldelsen af initiativer under det faglige tema "Styrkede støtte- og behandlingstilbud" med afsæt i, hvad der på forhånd blev opstillet af forventninger til, hvad temaet skulle bidrage med i forhold til den nationale strategis målsætninger.

3.4.1 Rammesætning

Initiativerne under det faglige tema "Styrkede støtte- og behandlingstilbud" omhandler etablering af behandlingstilbud til voldsudøvere, herunder behandling under afsoning, samt oprettelse af nye støtte og rådgivningstilbud til voldsramte. Med initiativerne målrettet ofre for vold har man ønsket at udbygge og styrke specifikke støttetilbud til den del af målgruppen, der ikke nødvendigvis selv opsøger de nuværende tilbud om hjælp og støtte. Støttetilbuddene handler bl.a. om at sikre muligheden for en åben anonym rådgivning, der er lettilgængelig, til volds ofre. Tilbuddene målrettet voldsudøvere indebærer bl.a. en udvidelse af behandlingsindsatsen i Kriminalforsorgen, der er særligt målrettet voldsudøvere i nære relationer. Der er gennem enkelte af initiativerne sat særlig fokus på udvalgte grupper som unge og kvinder (f.eks. initiativ 3 om rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold samt initiativ 10 om åben og anonym rådgivning til kvinder udsat for vold).

Figur 3-10: Forandringsteori for Styrkede støttetilbud

Gennem indsatsen under dette faglige tema har forventningen været, at man kunne opnå resultater gennem styrkede støttetilbud for såvel udøvere af vold som ofre med det formål at forebygge gentagen vold samt afhjælpe følgerne. Forandringsteorien udtrykker ligeledes en forventning om, at det, at flere volds ofre søger støtte, kan bryde voldsspiralen og dermed i det lange løb forebygge gentagen vold.

3.4.2 Datagrundlag

I vurderingen af målopfyldelse for det faglige tema om styrkede støtte- og behandlingstilbud indgår, udover den løbende selvevaluering, egendokumentation fra initiativerne "Åben, anonym og direkte rådgivning for voldsramte kvinder" og rådgivning til unge i voldelige forhold i form af Børns Vilkår "Hotline og chat om kærestevold". Egendokumentationen består af statusrapporter og projektbeskrivelser.

3.4.3 Målopfyldelse for tema

Alle planlagte initiativer og projekter inden for temaet er blevet gennemført eller etableret. Dermed er den umiddelbare målopfyldelse høj, da der samlet set gennem perioden for den nationale strategi generelt er etableret og fastholdt en række relevante initiativer til at støtte voldsudsatte og voldsudøvere. De iværksatte initiativer rummer – bedømt på aktivitetsbeskrivelser – forebyggende tilbud, der spænder fra beskyttelse af ofre til støtte til voldsudøvere, og på den måde vurderes tilbuddene at være dækkende for de forventninger til det faglige tema, som er skitseret i forandringsteorien.

Tilbuddet omhandlerende tidlig behandling til voldsudøvere vurderes gennemført på tilfredsstillende vis, og i en evaluering af initiativet – der består af fire forskellige behandlingstilbud, der skal sikre tidlig indgriben – fastslås det, at behandlingstilbuddene er til umiddelbar gavn for voldsudøverne, om end de mere langsigtede effekter er ukendte. Også behandlingstilbuddet til voldsudøvere under afsoning er gennemført på forventet vis, og den udviklede behandlingsmodel er blevet evalueret og vurderes at bidrage til forebyggelse af nye overgreb. Derudover har arbejdet med strategien bidraget til, at der er afgivet en betænkning omkring reglerne for bortvisning og tilhold med anbefalinger til nye tiltag.

Der er også gennemført en række forskellige rådgivningstilbud til volds ofre, og i gennemgangen nedenfor sættes særligt fokus på "Åben, anonym og direkte rådgivning til voldsramte kvinder" med udgangspunkt i dokumentationen af antal henvendelser, gennemførte aktiviteter og de berørte målgruppers oplevede resultater. De øvrige støttetilbud – med kriserådgivning, juridisk rådgivning og psykologfaglig bistand – er alle gennemført som planlagt.

Boks 3-2: Fakta om brug af to støttetilbud

Tilbuddet "Åben, anonym og direkte rådgivning til voldsramte kvinder" er etableret med det formål at sikre de kvinder, der ikke har valgt eller ikke har mulighed for at tage ophold på et krisecenter en kvalificeret faglig rådgivning, således at den voldsudsatte kvinde får styrket sine handlemuligheder og bliver støttet i overvejelserne om at leve et liv fri fra vold.

Tilbuddet består af en landsdækkende og døgnåben hotline samt e-rådgivning og muligheden for at få personlig, anonym rådgivning i Aarhus eller København to gange om ugen. Opgørelser over aktiviteten viser, at langt de fleste henvender sig til hotlinen, og tallene for personlige henvendelser lever ikke op til projektets egen forventning om efterspørgslen på det personlige tilbud. Halvdelen af alle, der henvender sig, er voldsudsatte kvinder, mens den anden halvdel er pårørende og fagprofessionelle eller øvrige samarbejdspartnere.

Tallene viser, at ca. 85 pct. af de kvinder, der henvender sig, har været udsat for vold – af fysisk eller psykiske karakter, og temaerne vold, samlivsophævelse og overblik i kaos er de tre hyppigste temaer i første samtale.

Samlet set viser projektet statusrapporteringer, at rådgivningstilbuddet har haft betydelig færre brugere end oprindeligt planlagt, men der er dog en oplevelse af, at tilbuddet – efter hånden som det bliver mere kendt blandt relevante fagpersoner, der ofte henviser og/eller ledsager kvinder til tilbuddet – bliver benyttet af flere og flere kvinder.

Tilbuddet "Rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold" er en kvalificering af et eksisterende tilbud, nemlig Børns Vilkår's BørneTelefon. Formålet med initiativet har særligt været at sikre, at børn og unge bliver gjort opmærksomme på muligheden for at få rådgivning via BørneTelefonen om vold i kæresteforhold samt at opkvalificere den rådgivning, der ydes om emnet af frivillige og ansatte.

Derudover er udarbejdet informationsmateriale om den del af rådgivningstilbuddet, der omhandler vold i kæresteforhold – til brug såvel internt i organisationen som til eksternt brug. I forlængelse af dette er gennemført en egentlig markedsføringsindsats via skrevne medier og elektroniske medier.

Opgørelser fra Børns Vilkår's *BørneTelefon* viser, at ca. 4 pct. af alle henvendelser i 2012 var inden for temaet fysisk vold. Det svarer til ca. 1.300 opkald, sms'er, chatrådgivninger m.v. ud af det samlede antal på ca. 33.000.

"Åben, anonym og direkte rådgivning til voldsramte kvinder" er kommet sent i gang, og det har været en gennemgående udfordring for projektet at udbrede kendskabet til tilbuddet til den potentielle målgruppe af kvinder. Tilbuddet har derfor haft betydelig færre brugere end oprindeligt forventet. Baseret på brugernes oplevelser – der dog bygger på få bidrag – viser erfaringerne, at det for en stor del af målgruppen er første gang, de taler med nogen om den vold, de er blevet udsat for. For flere har det været en stor overvindelse at erkende den situation, de befinder sig i og at opsøge hjælp. Derudover beskriver egevalueringerne det som et særligt kendetegn, at

at det er kvinder med et udækket behov for støtte, idet kvinderne ikke ønsker at tage ophold på et kvindekrisecenter eller lignende tilbud, fordi de oplever det som meget indgribende i deres situation. Da de fleste kvinder, som opsøger tilbuddet, angiver at være skamfulde over situationen, må det antages, at tilbuddets uforpligtende karakter har en vis betydning for, at kvinderne opsøger støtten. Mange af kvinderne, der har benyttet tilbuddet, har dog haft et meget langt tilløb, før de har henvendt sig til rådgivningstilbuddet.

Den største udfordring for tilbuddets målopfyldelse vurderes at være det manglende kendskab til tilbuddet, hvilket en øget markedsføring skal forsøge af afhjælpe.

3.4.4 Opsamling

Evalueringen peger på, at strategiens målsætninger om støtte- og behandlingstilbud er opnået. Alle støttetilbud er etableret inden for de afsatte tidsfrister, og på den måde har man opnået målet om at udvide støtten til såvel voldsudøvere som -ofre. I flere tilfælde har initiativerne bidraget med rådgivnings- og behandlingstilbud, hvor der tidligere var et udækket behov hos målgruppen, hvilket f.eks. synes at gøre sig gældende i forbindelse med "Åben, anonym og direkte rådgivning", hvor mange af de kvinder, der opsøger støtten, ikke ønsker at benytte sig af mere indgribende tilbud.

Styringen af projekterne til styrkede støtte- og behandlingstilbud har – med undtagelse af "Åben, anonym og direkte rådgivning" – ikke i samme omfang, som initiativer inden for de øvrige faglige temaer, haft specifikke krav og mål. Fremadrettet vil der i etableringen af støttetilbud med fordel kunne fokuseres yderligere på, at alle har en detaljeret plan og beskrivelse af initiativet samt løbende dokumenterer målgruppe, aktiviteter og resultater.

3.5 Målopfyldelse vedrørende temaet Øget viden på området

Dette afsnit beskriver målopfyldelsen af initiativer under det faglige tema "Øget viden på området" med afsæt i, hvad der på forhånd blev opstillet af forventninger til, hvad temaet skulle bidrage med i forhold til den nationale strategis målsætninger.

3.5.1 Rammesætning

Initiativerne under dette faglige tema handler om at tilvejebringe yderligere viden om strategiens målgrupper, om de eksisterende støtte- og behandlingstilbud, samt om behovet for støtte og behandling blandt strategiens målgrupper.

Initiativerne på vidensområdet kan inddeles i aktiviteter, der skal *producere ny viden* og aktiviteter, der er målrettet *indsamlingen af eksisterende viden* på området, som så igen skal omsættes til relevante personer. Hermed er en god koordinering mellem de vidensproducerende initiativer og de initiativer, der skal skabe sammenhæng mellem viden og praksis, helt central.

I forbindelse med udarbejdelse af forandringsteorien blev der gjort opmærksom på, at de nærværende undersøgelser skulle tænkes med ind som grundlag for fremtidige strategier på området. Herunder blev vigtigheden af ledelsesmæssig opbakning påpeget i forbindelse med omsætningen af den øgede viden om målgrupperne, om støtte og behandling og om tværfagligt samarbejde til konkret handling og mere målrettet indsats på området.

Figur 3-11: Forandringsteori for Øget viden på området

Bedre viden om målgrupper, behandlingsmuligheder, støttetilbud og tværfagligt samarbejde indgår i forandringsteorien som nogle af de umiddelbare resultater, indsatsen kan forventes at give. Mens de forventede resultater på lidt længere sigt er en mere målrettet indsats i kommunerne, rette hjælp og støtte samt tidlig opsporing.

3.5.2 Datagrundlag

I vurderingen af målopfyldelse for det faglige tema om øget viden på området indgår udover den løbende selvevaluering de endelige afrapporteringer fra "Indsatsen over for ofre", "Øget viden om mænd, der udsættes for vold" og "Kortlægning af erfaringer med efterværn og mægling". I vurderingen af førstnævnte initiativ har materiale fra det lovforberedende arbejde ligeledes indgået.

3.5.3 Målopfyldelse for tema

Et enkelt projekt under dette faglige tema er endnu ikke færdiggjort, men derudover foreligger alle – undtagen én – slutrapporteringer for de iværksatte initiativer. I vurderingen af målopfyldelsen af temaet, er det naturligvis en helt central målsætning for vidensinitiativerne, at de har bidraget til at skabe et bedre vidensgrundlag og sikre en opdateret viden om vold i nære relationer.

En gennemgang af rapporterne viser, at målopfyldelsen er høj, da alle de udarbejdede rapporter vurderes at bidrage med ny og opdateret viden, hvorved de lever op til formålet. Den viden, der er tilvejebragt, dækker bredt over de forventede temaer – fra offer- til voldsudøverperspektiv og på tværs af forskellige typer af tilbud. Viden om det tværfaglige samarbejde mellem myndighederne og NGO'erne indgår både indirekte i enkelte af rapporterne og som selvstændigt tema i en kortlægning. Det vurderes, at vidensindsamlingen dækker bredt i forhold til de relevante målgrupper, hvor der tidligere har manglet et fyldestgørende vidensgrundlag.

I forhold til at vurdere målopfyldelsen er det ligeledes relevant at se på, i hvilket omfang denne viden rent faktisk anvendes og omsættes til initiativer og handlinger. Et meget konkret eksempel på anvendelse af ny viden ses i forhold til initiativet om indsatsen over for ofre, hvor anbefalingerne fra arbejdsgruppen direkte er blevet implementeret i lovgivningen. I nedenstående boks gengives erfaringerne herfra:

Boks 3-1: Implementering af ny viden i initiativet **Indsatsen over for ofre**

Initiativet **Indsatsen over for ofre** var et lovforberedende udvalg/arbejdsgruppe under Justitsministeriet, hvori en lang række af de relevante organisationer og myndigheder deltog. Arbejdsgruppen afgav rapport i december 2010. På baggrund heraf har justitsministeren fremlagt et lovforslag. De lovgivningsmæssige ændringer, som arbejdsgruppen anbefalede, er gennemført ved lov nr. 412 af 9. maj 2011 om ændring af retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Loven trådte i kraft 1. juli 2011, og dækker også ofre for vold i nære relationer.

Formålet med lovforslaget var at styrke indsatsen over for ofre for forbrydelser ved at udvide den forurettedes muligheder for at blive underrettet, når gerningsmanden kommer på fri fod, og ved at forlænge den frist for at indgive politianmeldelse, som den forurettede som udgangspunkt skal overholde for at kunne opnå erstatning fra staten i forbindelse med en forbrydelse. Med henblik på at gøre reglerne på området mere gennemsigtige for ofrene, indeholder lovforslaget desuden præciseringer af enkelte bestemmelser i offererstatningsloven, således at bestemmelsernes ordlyd kommer til at svare til Erstatningsnævnets praksis.

Udover ovennævnte eksempel er der vedtaget en lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Lov nr. 112 af 3. februar 2012), men i forhold til de øvrige initiativer har Rambøll ikke kunne identificere en lige så direkte anvendelse af analyserne i forhold til lovudformningsarbejdet eller praksisfeltet. I de efterfølgende afsnit gengives dog en række af de centrale fund og anbefalinger fra rapporterne, som det kunne være interessant at arbejde videre med i kommende indsatser på området.

Centrale konklusioner fra vidensindsamling vedrørende vold mod børn⁷:

- Vold mod børn kan have *langsigtede og vidtrækkende konsekvenser*, som kan strække sig ind i voksenlivet. Børn, der har været udsat for fysisk mishandling, har fem gange større risiko sammenlignet med deres jævnaldrende for at have posttraumatiske stressreaktioner som 25-årige, og de har seks gange større risiko for at have selvmordsovervejelser, hvilket fordrer en forebyggende indsats
- Der er *udfordringer i forhold til at identificere den fysiske eller psykologiske vold*. En væsentlig del af de tilfælde, hvor et barn bliver udsat for fysisk vold i familien, bliver ikke opfanget af hverken det sociale system eller af sundhedsvæsenet
- Der er *mangel på systematisk koordinering af samarbejdet på området*, mere specifikt mellem sundhedssektoren og socialektoren, hvilket resulterer i en række udfordringer
- Der er klar sammenhæng mellem social udsathed og udsathed for vold, hvorfor indsatsen i forhold til voldsudsatte børn og unge med fordel skal kunne rumme social udsathed i bred forstand
- Der findes begrænset viden om omfanget af fysisk vold mod førskolebørn. Denne mangel på viden om omfanget udpeges som et forhold, der usynliggør de voldsudsatte børn. Også for førskolebørn peger tallene på, at socialt udsatte børn oftere bliver udsat for grovere vold end den almene børnebefolkning
- Der er mangel på konkret retspraksis til at guide fagfolk på området til at kunne skelne mellem forskellige typer af vold samt til at guide fagfolks vurderinger af, hvornår der skal underrettes.

⁷ Kilder: Børnemishandling i Hjemmet, 2010, Vold mod unge i Danmark: En spørgeskemaundersøgelse blandt 8-klasses elever, 2010, Vold mod førskolebørn: Praksis og barrierer for opsporing og underretning, 2012

Centrale konklusioner fra vidensindsamling vedrørende mænd, der udsættes for vold⁸:

- Vold mod mænd er meget tabuiseret og den enkelt mand oplever stor skam forbundet med at blive udsat for vold i hjemmet
- Den hyppigst forekommende voldsform blandt denne målgruppe er psykisk vold, såsom nedværdigende bemærkninger og ydmygelser samt kontrol af omgangskreds og sociale relationer
- Mændene oplever barrierer i forhold til at melde volden, og ingen af mændene i undersøgelsen har meldt volden til politiet
- De voldsramte mænd har ofte lavt selvværd
- Flere af mændene i undersøgelsen har oplevet at føle sig diskrimineret af de sociale myndigheder, gennem oplevelsen af, at sagsbehandlere per automatik tog moderens parti.

Centrale konklusioner fra vidensindsamling vedrørende efterværn og mægling⁹:

- Det mest udtalte støttebehov hos voldsramte er at møde forståelse for voldsproblematikkerne og dermed at møde forståelse for deres særlige situation hos fagpersoner, pårørende m.v.
- Der er et behov for længerevarende psykologhjælp eller lignende professionel støtte
- Voldudsatte kvinder og mænd med børn oplever et behov for juridisk rådgivning og et behov for hjælp til håndtering af psykiske følgevirkninger hos børnene samt et behov for hjælp i forhold til kontakten med myndigheder generelt
- Voldsudsatte kvinder (og mænd) med minoritetsetnisk baggrund har et særligt behov for beskyttelse, samt generel støtte og rådgivning i relation til kontakt med myndighederne
- At kvinder (og mænd) udsat for æresrelaterede konflikter har et særligt behov for hjælp til håndtering af akut bolignød og beskyttelse
- Mænd er mindre synlige for den kommunale indsats rettet mod voldudsatte
- Der er en lav grad af koordination og en uklar rollefordeling, både internt i kommunerne og på tværs af kommuner og krisecentre.

Som tidligere beskrevet blev det af de involverede aktører fra centraladministrationen anbefalet i forbindelse med forandringsteoriseminaret, at den indsamlede viden fra dette faglige tema skulle udbredes og skabe grobund for en videreudvikling af indsatsen på området for vold i nære relationer.

3.5.4 Opsamling

Evalueringen peger på, at der, hvad angår det faglige tema Øget viden på området, er sikret en høj grad af målopfyldelse. Inden for hovedparten af identificerede vidensområder (vold mod børn, vold mod mænd, efterværn og mægling, generel statistik) er der udarbejdet relevante analyser, der øger vidensniveauet og i en række tilfælde identificerer konkrete udfordringer, der skal håndteres for at styrke indsatsen.

På tværs af de udarbejdede rapporter fremstår en generel pointe om organiseringen og tilrettelæggelsen af indsatsen til bekæmpelse af vold i nære relationer, som ikke er målgruppespecifik i sin karakter. Flere rapporter peger nemlig på *koordinationsudfordringer på tværs* af de involverede aktører som en hovedudfordring, da det medfører en uklarhed omkring rolle- og ansvarsfordelingen. Dette synes således som en af de hovedudfordringer, der fremadrettet vil skulle adresseres i indsats- og strategiarbejdet.

Derudover er det et tema at sikre omsætningen af den indsamlede viden til praksisfeltet – i det omfang det ikke allerede gjort. Evalueringen af strategien har nemlig også vist et helt konkret eksempel på, at en øget viden om indsatsen over for ofre direkte har ført til ændringer i lovgivningen.

---

⁸ Kilde: Partnervold mod mænd, 2012

⁹ Kilde: Kortlægning af erfaringer med efterværn og mægling og afdækning af nye former for støttemuligheder, 2013

3.6 Målopfyldelse vedrørende temaet Opkvalificering af fagpersonale

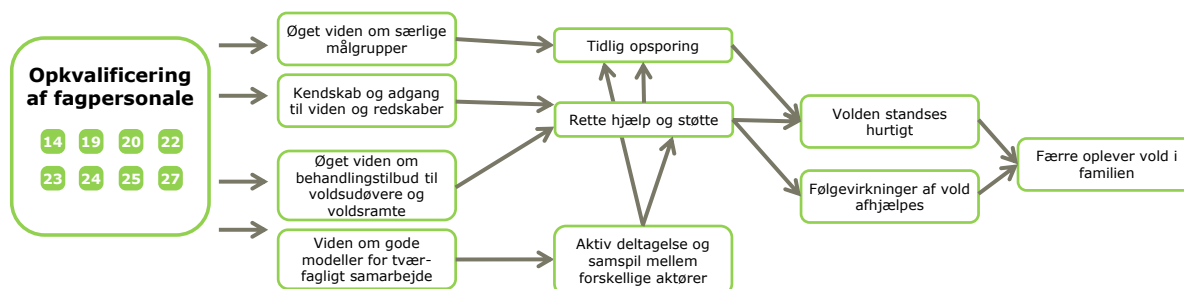
I dette afsnit vurderes målopfyldelsen for det faglige tema *Opkvalificering af fagpersonale*. Først illustreres de resultater, der samlet set blev forventet opnået ved indsatsperiodens opstart, i en forandringsteori for det faglige tema som helhed. Dernæst gives et overblik over det samlede datagrundlag, som ligger til grund for vurderingen – herunder en gennemgang af de kriterier, som gør, at initiativet "Opkvalificering af fagpersonale" er udvalgt til en mere detaljeret gennemgang som repræsentant for dette faglige tema.

3.6.1 Rammesætning

Initiativerne i det faglige tema "Opkvalificering af fagpersonale" handler overordnet om efteruddannelse og opkvalificering af forskellige målgrupper. Det drejer sig overvejende om fag- og frontpersonale, der er direkte involveret i sager om vold i nære relationer.

Forandringsteorien nedenfor udtrykker, hvilke konkrete forventninger der knytter sig til initiativerne under det faglige tema. De umiddelbare resultater forventes at være øget viden om særlige målgrupper blandt fagpersoner, kendskab og adgang til viden og redskaber, viden om behandlingstilbud til voldsofre og voldudøvere samt tværfagligt samarbejde mellem relevante aktører.

Endvidere er målsætningen med disse resultater på mellemlang sigt at sikre tidlig opsporing samt, at voldsofre, voldudøvere og pårørende modtager rette hjælp og støtte, hvorved det forventes, at volden standses hurtigere, og at følgevirkningerne af vold afhjælpes.

3.6.2 Datagrundlag

I vurderingen af målopfyldelse for det faglige tema om faglig opkvalificering indgår den løbende selvevaluering og egendokumentation fra initiativet "Opkvalificering af fagpersonale", der er blevet gennemført af Socialstyrelsen. Dokumentationen består af statusrapporter, de indledende opgørelser fra projektets egen brugeropfølgingsundersøgelser og kursisternes evaluering af kurset¹⁰. Derudover er der gennemført en bred spørgeskemaundersøgelse blandt et bredt udsnit af relevant fagpersonale i kommuner og statsforvaltninger, som ikke nødvendigvis har været direkte involveret i kompetenceudviklingsforløbet.

3.6.3 Målopfyldelse for tema

"Opkvalificering af fagpersoner om vold i familien" er på nuværende tidspunkt ikke endelig gennemført, hvilket primært skyldes en forsinket opstart. Initiativer er dog kommet bredt ud – eksemplificeret ved, at antallet af fagpersoner, der har deltaget i opkvalificeringen er ca. 4.000. Derudover er der blevet udviklet og udbredt en e-guide om emnet, kaldet "Vold i familien", ligesom der er booket i alt 73 kommunale temadage, hvoraf 64 er blevet afholdt.

I den nedenstående gennemgang fokuseres særligt på indsatsen omkring "Vold i familien", der samler seks initiativer i en fælles indsats, vurderet ud fra tilbagemeldinger fra et bredt udsnit af relevant fagpersonale i kommuner og statsforvaltninger, som ikke nødvendigvis har været direkte involveret i kompetenceudviklingsforløbet. Socialstyrelsens egen brugerundersøgelse af forløbet er endnu ikke færdiggjort, men de foreløbige opgørelser indikerer en udbredt tilfredshed

¹⁰ Socialstyrelsen gennemfører en større brugerevaluering af kompetenceudviklingsforløbet, men da analyser og afrapportering endnu ikke er færdiggjort, indgår kun enkeltstående foreløbige opgørelser i denne evaluering (se Boks 3-3).

blandt deltagerne, der i gennemsnit vurderer deres tilfredshed som 75 på en skala fra 0-100 (omregnet på baggrund af data fra Socialstyrelsen).

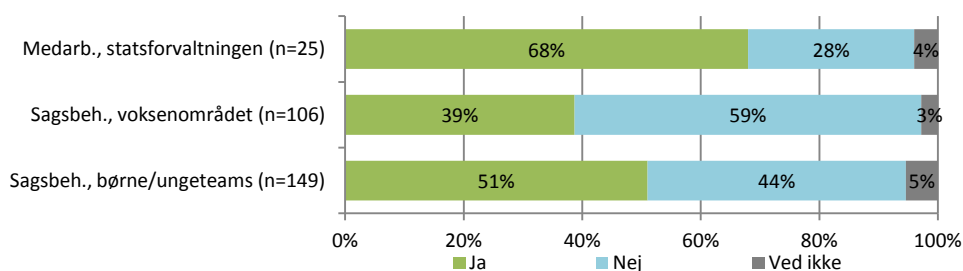
Boks 3-2: Formål med "Opkvalificering af fagpersoner om vold i familien"

Initiativet "Opkvalificering af fagpersoner om vold i familien" har fem overordne formål, som der refereres til i den efterfølgende resultatgennemgang af spørgeskemaundersøgelsen:

- At fremme opmærksomheden i kommunerne på problemet vold i familien på ledelses- og medarbejderniveau
- At (efter-)uddanne fagpersoner ift. en helhedsorienteret tilgang i indsatsen
- At indsamle og udbrede viden om god praksis i kommunerne
- At skærpe kommunernes viden om VISO's ydelser ift. voldsområdet (VISO tilbyder gratis og landsdækkende specialrådgivning)
- At udvikle en e-guide, der er et lettilgængeligt rådgivnings- og handlingsanvisende værktøj til fagpersoner, som håndterer sager om partnervold.

I spørgeskemaundersøgelsen blandt medarbejdere i statsforvaltninger og kommunale sagsbehandlere på hhv. voksen- og børne-/ungeområdet viser resultaterne, at kendskabet til initiativet "Vold i familien" er mest udbredt i statsforvaltningen, hvor 68 pct. kender initiativet. Blandt sagsbehandlere på voksenområdet kender 39 pct. initiativet og blandt sagsbehandlere på børne- og ungeområdet er andelen 51 pct. Som et led i gennemførelsen af initiativet har der været undervist på statsforvaltningernes årsmøde, hvilket kan være den del af forklaringen på den større grad af kendskab.

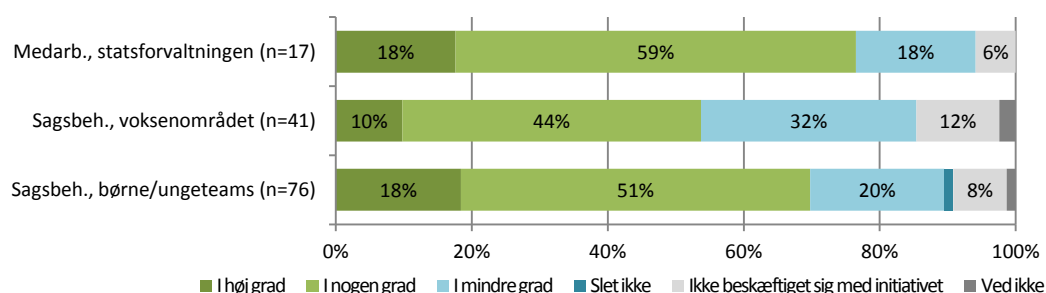
Figur 3-12: Kender du til initiativet "Vold i familien"?

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

Blandt den gruppe af medarbejdere, der kender initiativet "Vold i familien", vurderer over halvdelen i samtlige medarbejdergrupper, at initiativet har været med til at styrke viden og handlekompetencer i høj eller i nogen grad. Tabellen nedenfor viser, at de medarbejdere, som vurderer at have fået mindst udbytte, er sagsbehandlere på voksenområdet.

Figur 3-13: I hvilken grad har dette initiativ været med til at styrke din viden og handlekompetencer i relation til sager med vold i nære relationer?

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

I forbindelse med initiativet er kommunerne blevet tilbudt at få afholdt lokale temadage bygget op af forskellige moduler, der giver viden om forskellige aspekter af vold i familien. Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen viser dog, at de medarbejdere, der har deltaget på disse dage, ikke vurderer deres udbytte (i forhold til viden og handlekompetencer) højere, end de kollegaer, som ikke har deltaget. Dette kan naturligvis også skyldes, at de med temadagen har fået dækket deres behov for yderligere viden på området.

Socialstyrelsens egen **brugerundersøgelse** af temadagen indikerer en udbredt tilfredshed blandt deltagerne, der i gennemsnit vurderer deres tilfredshed som 75 på en skala fra 0-100 (omregnet på baggrund af data fra Socialstyrelsen). De kvalitative tilbagemeldinger fra dagene er desuden tematiseret, og der tegner sig et billede af følgende erfaringer:

Den *tværfaglige sammensætning* af deltagerne blev fundet meget givende, når der skulle diskuteres på temadagen, da det gav nogle gode erfaringsudvekslinger og skabte relationer på tværs af institutioner og myndigheder. Nogle deltagere efterspørger mere tid i de tværfaglige grupper, hvor udbyttet blev vurderet som størst. Omvendt påpegede nogle, at netop tværfagligheden skete på bekostning af dybden og vedkommenheden i oplæggene med det resultat, at erfaringsudvekslingen blev mindre specifik og dybdegående.

Der er generel tilfredshed med *vægtningen mellem tungere teoretiske oplæg og refleksioner over konkrete cases*, hvilket mange deltagere oplevede som givende i forhold til såvel fagligt udbytte som muligheden for at relatere til den daglige praksis. De konkrete eksempler og cases vurderes af deltagerne at give en god indsigt i andre faggruppers refleksioner om samme cases.

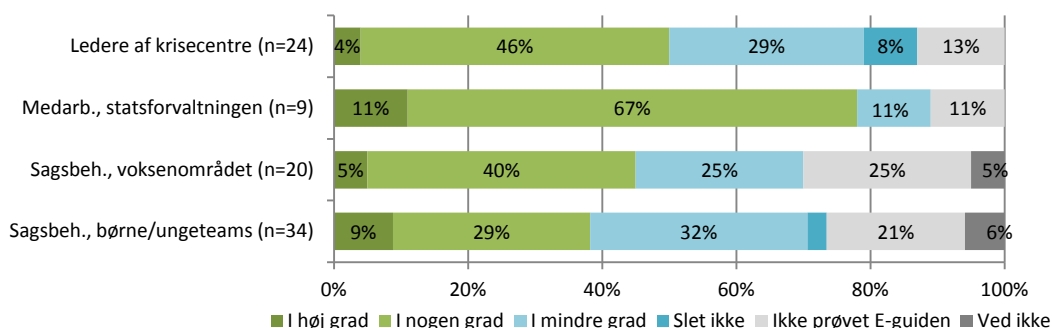
Nogle deltagere efterspørger mere *konkrete redskaber og værktøjer* til case arbejdet, som f.eks. redskaber til at spotte målgruppen, at få børn til at åbne sig i samtaler, gode måder at inddrage hele familien i behandlingen af temaet vold i familien. Et af forslagene lyder desuden, at der skal arbejdes mere med cases, der illustrerer "det gode forløb" for at synliggøre, hvilken indsats og forudsætninger der skal være til stede.

Boks 3-3: Brugertilbagemelding fra temadagene

Resultaterne viser, at e-guiden, der er en del af det samlede initiativ "Vold i familien", særligt kendes af ledere af krisecentre (75 pct.) og medarbejdere i Statsforvaltningerne (36 pct.). Blandt de kommunale sagsbehandlere er det omkring en femtedel, der har særligt kendskab til e-guiden. For de medarbejdere, der kender guiden, finder lidt under halvdelen blandt de kommunale sagsbehandlere og halvdelen af krisecenterlederne, at guiden styrker deres viden og handlekompetencer. Medarbejderne i statsforvaltningerne – hvor svarfordelingen dog baserer sig

på et lavt antal respondenter – er mere positive, da 78 pct. i nogen eller i høj grad vurderer, at den styrker deres viden og handlekompetencer.

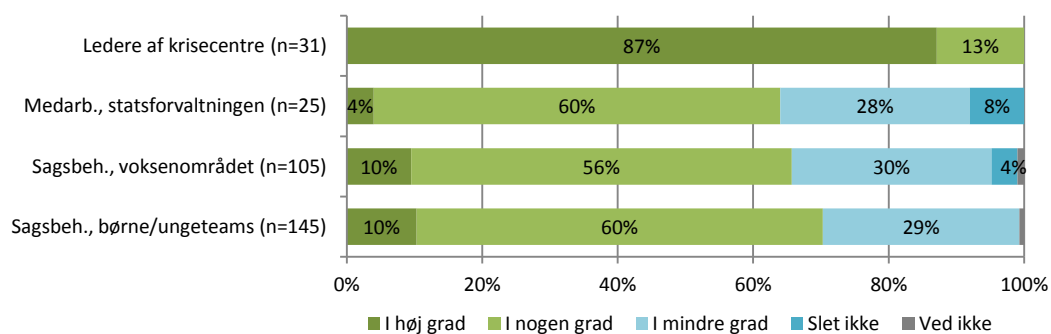
Figur 3-14: I hvilken grad har E-guiden været med til at styrke din viden og handlekompetencer i relation til sager med vold i nære relationer?

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

Samlet set giver de adspurgtes vurderinger af elementerne i "Vold i familien" indtryk af, at det er medarbejderne i statsforvaltningerne, der har opnået det største samlede udbytte af indsatsen. Det forhold kunne være et udtryk for, at der hos denne medarbejdergruppe har været det største udækkede behov efter viden og handlekompetencer på området for vold i familien. En indikation af, at det kunne være tilfældet, illustreres i nedenstående figur, hvor medarbejdere i statsforvaltningerne er den medarbejdergruppe, hvor færrest vurderer, at have tilstrækkeligt kendskab til behandlingstilbud til voldsramte. Blandt kommunale sagsbehandlere på både børne-/ungeområdet og voksenområdet vurderer ca. to ud af tre, at deres kendskab til behandlingstilbud i høj eller nogen grad er tilstrækkeligt.

Figur 3-15: I hvilken grad vurderer du, at du har tilstrækkeligt kendskab til behandlingstilbud til voldsramte?

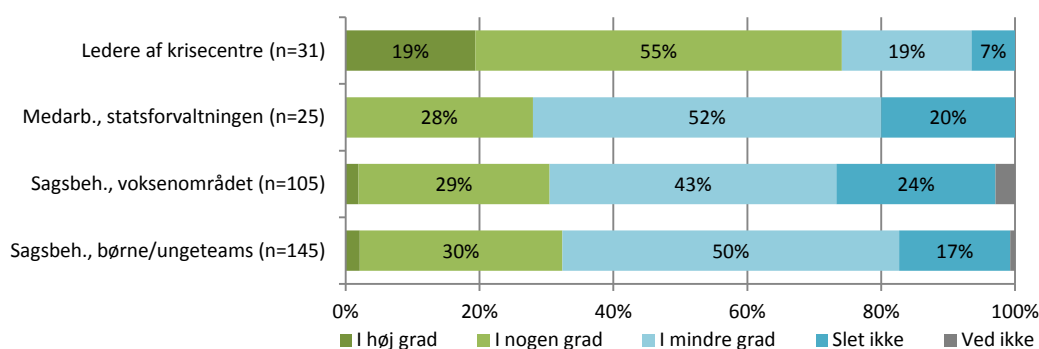
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

Hvad angår behandlingstilbud til voldsudøvere, så er kendskabet til behandlingstilbuddene markant lavere. Kun blandt lederne af krisecentrene vurderer tre ud af fire, at de i nogen eller tilstrækkelig grad har kendskab til tilbuddene. Blandt kommunale myndighedssagsbehandlere og medarbejdere i statsforvaltningerne er andelen, som mener det tilsvarende, omkring 30 pct.

Figur 3-16 viser svarfordelingerne.

Resultaterne giver anledning til at konkludere, at der på tværs af alle medarbejdergrupper er behov for at opnå yderligere viden om tilbud, der kan være med til at bryde voldscirklen gennem behandlingstilbud for voldsudøvere.

Figur 3-16: I hvilken grad vurderer du, at du har tilstrækkeligt kendskab til behandlingstilbud til voldsudøvere?

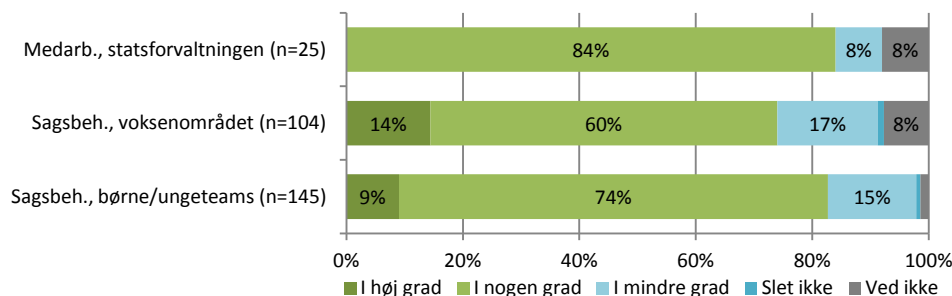

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

I nedenstående tre figurer illustreres, i hvilken udstrækning medarbejderne oplever, at de er i stand til at identificere tegn på vold mod hhv. kvinder, mænd og børn. Sammenholdes resultaterne, viser det sig tydeligt, at alle tre faggrupper oplever, at det er vanskeligere at identificere tegn på vold hos mænd end hos kvinder. Hvor minimum tre fjerdedele af medarbejderne inden for alle tre medarbejdergrupper oplever, at de i høj grad eller i nogen grad kan identificere tegn på vold hos kvinder, så gør det samme sig kun gældende for en tredjedel, når det handler om at identificere tegn på vold hos mænd.

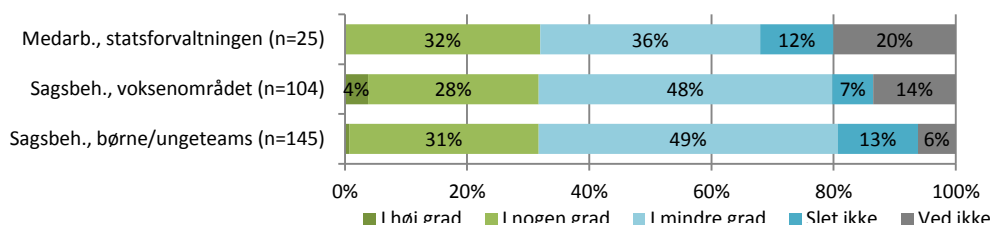
Blandt de kommunale medarbejdere på børne- og ungeområdet vurderer 19 pct., at de i høj grad er i stand til at identificere tegn på vold mod børn, og 68 pct., at de i nogen grad er i stand til det. Disse tal er naturligt lavere blandt medarbejdere på voksenområdet i kommunen og i statsforvaltningerne, hvor flere desuden ikke føler sig i stand at vurdere det.

Figur 3-17: I hvilken udstrækning oplever du, at du er i stand til at identificere tegn på vold mod kvinder?

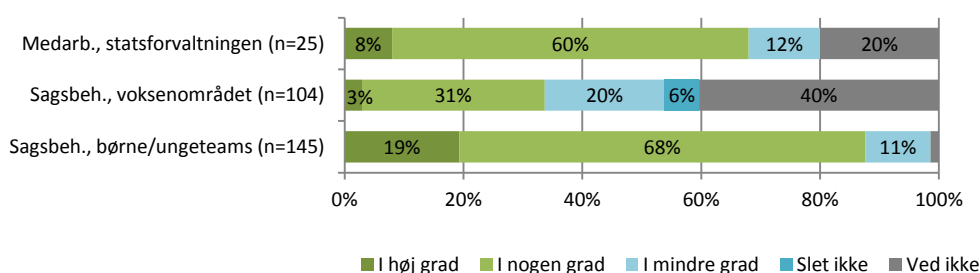
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

Figur 3-18: I hvilken udstrækning oplever du, at du er i stand til at identificere tegn på vold mod mænd?

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

Figur 3-19: I hvilken udstrækning oplever du, at du er i stand til at identificere tegn på vold mod børn?

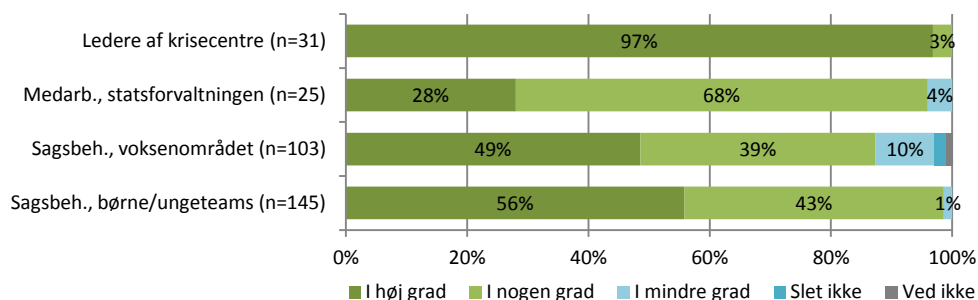
Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

I de tre nedenstående figurer sammenholdes medarbejdernes svar på, om de ved, hvad de skal gøre, når de møder en sag med vold i nære relationer for hhv. kvinder, mænd og børn. Svarene viser, at der tilsyneladende er nogenlunde klare procedurer for, hvordan sager med vold skal håndteres.

Den største usikkerhed gør sig igen gældende, hvis der er en sag, hvor det er manden, som er offeret. Særligt blandt de kommunale sagsbehandlere synes der at herske usikkerhed om handlemulighederne. Omkring 30 pct. i begge medarbejdergrupper angiver, at de slet ikke eller i mindre grad ved, hvad de skal gøre. Det hænger formentlig sammen med det faktum, at vold mod mænd i nære relationer, ifølge de eksisterende opgørelser, er væsentligt mindre udbredt end vold mod kvinder, og at der ligeledes er væsentligt færre målrettede behandlingstilbud til målgruppen. Svarfordelingen bekræfter dog også igen, at der er behov for at sikre udbredelsen af (viden om) et handlingsberedskab i indsatsen for mænd, der er ofre for vold i nære relationer.

Hvad angår børnesager, findes den største usikkerhed om, hvad der skal gøres blandt sagsbehandlerne på voksenområdet. Blandt disse medarbejdere er det ca. hver femte medarbejder, der i mindre grad eller slet ikke ved, hvad der skal gøres.

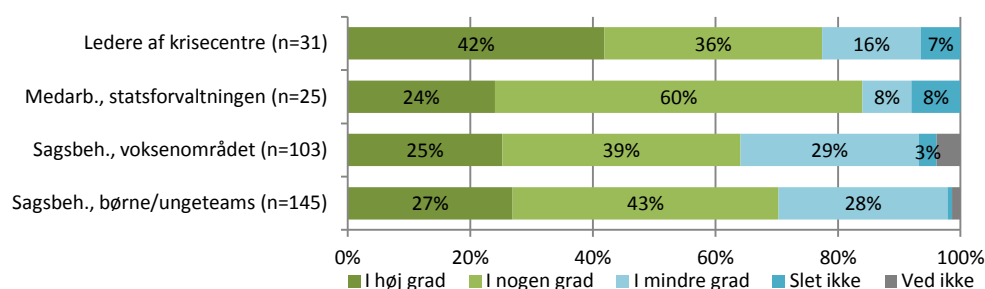
Figur 3-20: I hvilken udstrækning ved du, hvad du skal gøre, når du møder en sag med vold i nære relationer for kvinder?

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

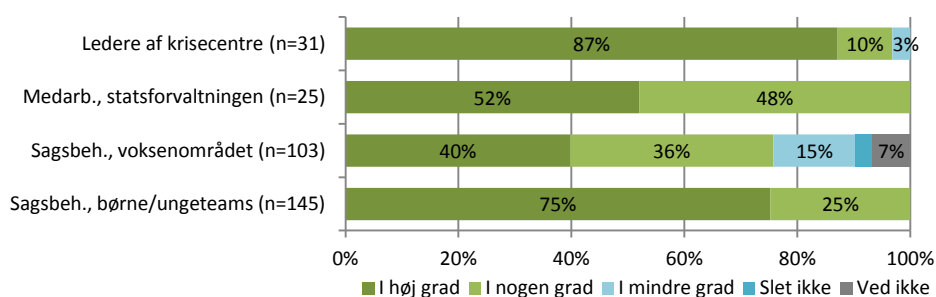

Figur 3-21: I hvilken udstrækning ved du, hvad du skal gøre, når du møder en sag med vold i nære relationer for mænd?

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

Figur 3-22: I hvilken udstrækning ved du, hvad du skal gøre, når du møder en sag med vold i nære relationer for børn?

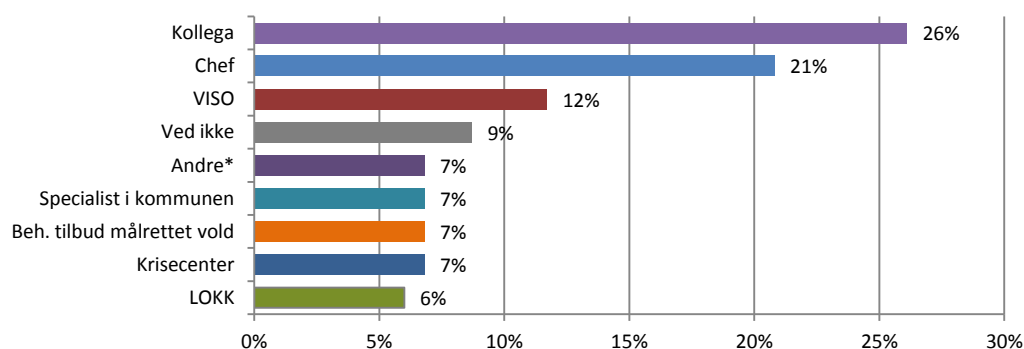

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

I de situationer, hvor medarbejderne mangler viden og redskaber i sager, der har vold i nære relationer som et væsentligt aspekt, vil de fleste ty til en kollega eller chef for råd og sparring. Figur 3-23 nedenfor viser svarfordelingen, hvor medarbejderne har skullet vælge den foretrukne sparringspartner. Specialistrådgivning fra enten kommunen eller VISO, hvis kommunen ikke selv besidder kompetencerne, anvendes af hhv. 7 og 12 pct.

Resultaterne indikerer, at indsatsen med en bred faglig opkvalificeringsindsats kan være den rette, taget i betragtning af, at de fleste havde kollegial sparring som det foretrukne valg, hvorfor en fælles faglig referenceramme kan være en fordel.

Figur 3-23: Hvor vil du hente råd og faglig sparring i situationer, hvor du mangler viden eller redskaber i en konkret sag, hvor vold i nære relationer udgør en primær eller sekundær problematik?

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt fagpersoner, 2013

3.6.4 Opsamling

Evalueringen peger på, at strategiens målsætninger om en øget opkvalificering af fagpersoner i kontakt med voldsudsatte til dels er opnået. Projektet "Opkvalificering af fagpersoner" har været forsinket, men alligevel har ca. 4.000 fagprofessionelle på nuværende tidspunkt indgået i kompetenceudviklingsforløbet.

De foreløbige opgørelser fra forløbets brugerevaluering viser en umiddelbar stor tilfredshed blandt deltagerne, men spørgeskemaundersøgelsen blandt et bredere udsnit af fagpersoner i såvel den kommunale børne-/unge- og voksenforvaltning viser, at – selv om der er mange, som ikke kender initiativet "Vold i familien" – så er viden og handlekompetencer blandt de kommunale medarbejder på relativt høj niveau, mens det største udækkede behov tilsyneladende er hos medarbejderne i statsforvaltningerne.

På tværs af medarbejdergrupper er der dog også en blind plet, hvad angår viden om og kendskab til tilbud, der målretter sig mænd, der er ofre for vold i de nære relationer. Selv om opgørelser viser, at betydelig færre mænd udsættes for partnervold, så indikerer evalueringen, at der er behov for at udvikle retningslinjer og procedurer, som er kendte i hele organisationen/kommunen.

Kendskabet til behandlingstilbud til voldsudøvere er heller ikke på niveau med kendskab og viden om ofrene, hvorfor dette også kunne udgøre et fremadrettet udviklingsområde for den videre indsats.

4. IMPLEMENTERING OG FORANKRING AF STRATEGIEN

I dette kapitel vurderes, hvorvidt implementeringen af den samlede strategi er sket efter hensigten, og om der er særlige implementeringsbetingelser og kontekstuelle forhold, der vist sig afgørende i udmøntningen af strategien. Derudover beskrives forankringsmulighederne med udgangspunkt i de centrale aktørers vurdering af den overordnede betydning af strategien.

4.1 Implementering af den samlede strategi

På tværs af de fire faglige temaer er hovedparten af strategiens initiativer blevet gennemført, mens forsinkelse i opstarten af implementeringsperioden har bidraget til, at fire endnu mangler at blive endeligt afsluttet. Yderligere to initiativer er endnu ikke igangsat. Strategien blev forsinket i forhold til den oprindelige tidsramme, hvilket sammen med en omfordeling af de oprindelig afsatte ressourcer for enkelte initiativer har været afgørende for, at ikke alle iværksatte initiativer er blevet gennemført.

Samlet set vurderer Rambøll, at strategien har haft en tilfredsstillende grad af implementering, hvis implementeringsstatus ses i relation til sammenlignelige brede satspuljeprojekter. Der har dog for flere initiativer været betydelige forsinkelser i forhold til de afsatte tidsfrister. Uddybende forklaringer på dette følger i de næste afsnit, hvor væsentlige barrierer og drivere for implementeringsprocessen er beskrevet.

Gennemgangen af barrierer og drivende kræfter i implementeringen sker med udgangspunkt i projekternes løbende indberetninger i projektperioden angående implementering og fremdrift, hvor faktorer, der har haft indvirkning på implementeringen – er blevet identificeret. Disse drivkræfter og barriere går på tværs af såvel projekterne som de fire faglige temaer.

4.1.1 Drivende kræfter for implementering

I implementering af de enkelte initiativer har der dog også være forhold, som beskrives af de involverede parter som drivkræfter for implementeringen i den løbende registrering.

- Understøttende netværk og samarbejdsparter
- Viden og erfaring
- Akkumulering af relevante erfaringer
- Projektplanlægning.

Understøttende netværk og samarbejdsparter har vist sig at være en væsentlig faktor for at fremme implementeringen. Flere projektansvarlige beskriver, hvorledes det er lykkedes at etablere et godt og konstruktivt samarbejde og netværk med eksterne aktører, som opererer inden for samme felt. Oplevelsen er, at implementeringen i flere henseender er afhængig af netværk og til tider "kræver velvilje" fra samarbejdsparter m.v. De gode eksterne samarbejdsparter er karakteriserede ved at være relevante og kompetente i forhold til projektets kerneområde, ligesom de er med til at etablere og vedligeholde et godt understøttende netværk for alle parter. Et velgennemført projekt forudsætter en vis omstillingsparathed og fleksibilitet fra såvel den ansvarlige for projektet og fra eventuelle leverandører, da ikke alt kan forudses i udviklingsprocessen.

Viden og erfaring fremstår ligeledes som centrale aspekter til at sikre implementering. Det er erfaring med og viden om målgruppen for projektet, faglig ekspertise og specialister blandt medarbejdere og samarbejdsparter, som fremhæves. Den brede samarbejdsmodel – med repræsentanter på tværs af ministerier, styrelser, NGO'er og krisecentre forstærker indtrykket af, at der arbejdes sammen med erfarne og kompetente mennesker, der indgår i et stærkt netværk, som er med til at løfte opgaven.

Flere projekter har eksisteret forud for den nationale strategi 2010-2012, og herved har relevante aktører, brugere såvel som samarbejdsparter, kendskab til området, konkrete initiativer og deres kontekst. Disse **akkumulerede erfaringer** bliver benyttet til at udbrede og udvikle projekterne.

Projektplanlægning er også et centralt aspekt i forhold til at sikre implementering og fremdrift, da det kræver planlægning at koordinere med andre tværfaglige og brede indsatser. Et andet aspekt, der bidrager til at understøtte implementeringsprocessen er det at arbejde aktivt med realistiske målsætninger, der kan bruges som processtyringsredskab.

4.1.2 Barrierer for implementering på tværs af faglige temaer

Med udgangspunkt i den løbende tilbagemelding fra projekterne omkring udfordringer og barrierer ved udrulning og implementeringen af projekterne, er der identificeret fire overordnede temaer:

- Manglende prioritering
- Manglende mulighed for kontrol og styring
- Følsomt og tabuiseret emne
- Eksterne faktorer.

Rambøll vurderer, at mange af initiativernes forsinkelser kan henføres til **manglende prioritering** fra de ansvarlige myndigheders og organisationers side. Det er tydeligt ved evalueringens afslutning, at der ikke eksisterer et klart ejerskab og en klar prioritering fra de medvirkende ministerier, der indgår i strategien. Flere af de ansvarlige medarbejdere fortæller, at de ikke har tilstrækkelig tid til implementering af det pågældende projekt grundet andre arbejdsopgaver, som opleves som mere presserende. Initiativerne er, i konkurrence med de normale kerneopgaver og et stort arbejdspress, blevet nedprioriteret i en række tilfælde i de ansvarlige ministerier og styrelser. Særligt i de tilfælde, hvor der har manglet ledelsesmæssig bevågenhed, er indsatsen blev nedprioriteret. **Eksterne faktorer** har i forlængelse af ovenstående påvirket implementeringen i flere projekter. Heriblandt valgkampen op til sidste folketingsvalg, der for en længerevarende periode fjernede fokus på projektet for embedsmænd, ministre, fagforeninger og interesseorganisationer. Efterfølgende skete der en omlægning af flere ressortområder i centraladministrationen, som ligeledes har haft negativ indflydelse på implementeringen. Af andre eksterne faktorer nævnes bl.a. personaleudskiftninger internt og eksternt.

Rambøll vurderer ligeledes – med udgangspunkt i projekternes løbende indberetninger – at forsinkelserne kan henføres til de manglende muligheder for **kontrol og styring** af initiativerne. Strategiens konstruktion med et tværministerielt samarbejde – uden en meget klar central styring, har vanskeliggjort muligheden for at sikre overholdelse af tidsfrister. Koordineringen af arbejdet på tværs af ministerierne foregår i dag i en arbejdsgruppe, hvor repræsentanter fra de fem ministerier mødes halvårligt. Ministeriet for Ligestilling og Kirke har den koordinerende rolle i forhold til arbejdsgruppen og initiativerne. Ministeriet for Ligestilling og Kirke har dog ikke haft mandat til en klar styring af de øvrige ministerier, og Rambøll vurderer, at dette forhold har vanskeliggjort implementeringen af de enkelte initiativer.

Vold i nære relationer er for mange et følsomt emne, og karakteriseres stadig af flere som et **tabuiseret** emne. Derfor har man i flere projekter oplevet, at det var vanskeligt at få personer til at stå frem med deres historie som offer, pårørende m.v. Det har været en barriere for særligt initiativer under det faglige tema "Kendskab i befolkningen", som har været afhængige af personlige fortællinger i formidlingen af deres budskab. Ydermere nævnes, at håndtering af emnet har været en udfordring både i forhold til medier og mediedækning.

4.2 Forankring af den nationale strategi

Som led i evalueringen har Rambøll også interviewet en række centrale interessenter omkring deres syn på strategien og strategiens overordnede betydning for indsatsen på området og muligheder for forankring. I dette afsnit gennemgås erfaringerne fra denne del af undersøgelsen.

Indsatsen for forebyggelse af vold i nære relationer er kendetegnet ved tværsektoriel forankring og relevans for en lang række ressortområder. I forlængelse heraf er repræsentanterne for ministerierne overordnet enige om, at strategien er af stor betydning for bekæmpelsen af vold i

nære relationer, idet strategien er med til at fokusere og samle indsatsen mod vold i nære relationer på tværs af ressortområdernes forskellige perspektiver ind i problematikken. Det er repræsentanterne for ministerierne oplevet, at det uden en samlet strategi og gensidig forpligtelse kan være en udfordring at skabe organisatorisk gennemslagskraft og sikre ansvarliggørelse på områder, der ikke naturligt falder inden for kerneområderne i den ministerielle opdeling af fagområder. Mens det som udgangspunkt opleves som en styrke, at indsatsen rettet mod vold i nære relationer er tværgående, kan den politiske og organisatoriske forankring på tværs af ressortområder være en udfordring, såfremt der ikke sikres en fælles ramme og gensidig forpligtelse. De enkelte initiativer får således større gennemslagskraft og opmærksomhed ved at være en del af en samlet strategi, som går på tværs.

Samtidig understreger repræsentanterne for ministerierne, at det er en styrke, at strategien koordineres, så initiativerne ikke overlapper, og at der kommer en overordnet retning på de indsatser, der sættes i gang.

Interesseorganisationerne er ligeledes positive over for, at strategien samler og koordinerer indsatsen på området. Fra organisationernes synspunkt er det helt centralt, at regeringens indsats mod vold i nære relationer samles og styrkes fra centralt hold, da de ellers frygter, at området ville nedprioriteres og tabe gennemslagskraft.

Dog mener nogle af repræsentanterne for organisationerne samtidig, at den nuværende strategi er for ad hoc-præget, forstået på den måde, at man har villet samle alle indsatser, der har noget med vold at gøre, men uden at give det en præcis retning. Disse organisationer så gerne, at strategien mere grundlæggende tog fat om roden til problemerne, der ifølge organisationerne handler om en ulige magtsymmetri mellem mænd og kvinder samt retten til at bestemme over eget liv og egen krop.

Interesseorganisationerne sætter samtidig pris på den bredde, der kendetegner strategien – særligt fordi strategien støtter mange af organisationernes projekter, som de ellers har svært ved at få finansieret. I den forstand er det svært at se, hvordan strategien både skal være mere fokuseret og samlet, mens bredden bevares.

Både repræsentanter for ministerierne og interesseorganisationerne er enige om, at et af strategiens vigtigste formål er at modvirke overlap og sikre en sammenhæng mellem initiativer, således at midlerne på området bruges bedst muligt, og den samlede effekt af initiativerne optimeres.

4.2.1 Øget synlighed

Flere repræsentanter for ministerierne betvivler, at der havde været samme fokus på vold i nære relationer, både i det hele taget og i de enkelte fagministerier, uden en samlet strategi. Et vigtigt aspekt er synligheden af voldsproblematikken, der styrkes gennem en samlet strategi. Det skaber ifølge repræsentanterne for ministerierne mere omtale, når der lanceres en samlet strategi frem for fragmenterede indsatser.

Interesseorganisationerne er i tråd hermed meget positive over for den synlighed, som strategien – og de to forrige handleplaner – har skabt på området. For disse organisationer er det samtidig magtpålgende, at strategien gennem øget synlighed, fulgt op af en bred forankring, kan skabe forståelse af vold i nære relationer som et samfundsanliggende og ikke som et personligt og privat problem. Organisationerne vurderer, at denne diskurs har været udbredt gennem længere tid, men at den nuværende strategi har fastholdt og udbredt dette fokus yderligere.

4.2.2 Styrkede forudsætninger for tværministerielt samarbejde

Strategien kan som redskab samle trådene og koordinere på tværs af indsatser af forskellig karakter. De interviewede repræsentanter for ministerierne hæfter sig særligt ved, at koordinationen spiller en central rolle i at forhindre overlap mellem de forskellige initiativer, der sættes i gang for at bekæmpe vold i nære relationer. Det fremhæves endvidere af flere repræsentanter fra ministerierne, at strategien virker fordrende i det tværministerielle samarbejde, der ses som essentielt, idet ministerierne besidder forskellig viden på området. I

kraft af strategien er parterne forpligtigede til at gå ind i et samarbejde. Flere repræsentanter fra ministerierne understreger, at man også uden en strategi sandsynligvis ville have indgået samarbejde på området. Men de vurderer samtidig, at strategien har været med til at lette samarbejdsprocessen, og at man i perioden nok har haft et tættere samarbejde, end man ellers ville have haft. At initiativerne indgår i en fælles strategi, opfattes også som en drivkraft for initiativerne, idet man i fællesskab holder hinanden fast på, at initiativerne skal gennemføres.

En repræsentant fra et af ministerierne fremhæver endvidere, at den fælles koordinering kan fremme, at ministerierne tænker anderledes og innovativt omkring voldsproblematikken på deres eget ressortområde og lægger op til at sammentænke egne indsatser med de øvrige i strategien. På det mere praktiske plan er der også set eksempler på, at initiativerne under de enkelte ministerier for eksempel kan gøre brug af hinandens udarbejdede materiale.

4.2.3 Forankring af indsatser mod vold i nære relationer

En gennemgående udfordring ved strategien er, at den primært er finansieret via satspuljen og derved grundlæggende har karakter af en udviklingspulje. Dette giver ifølge repræsentanterne for ministerierne og interesseorganisationerne mulighed for, at der afprøves en række innovative projekter, og at der er rum for meget forskelligartede typer af indsatser. Dog fremhæver særligt interesseorganisationerne, at forankringen af de gode og virksomme initiativer og projekter udestår, da strategien ikke følges op med driftsmidler, hverken i ministerielt, kommunalt eller NGO-regi. Det betyder i praksis, at der ikke er mulighed for at videreføre indsatserne uden for satspuljen. Strategien har af samme årsag fået karakter af en blandingspulje, der både indeholder drifts- og udviklingsprojekter, da gode indsatser ville tabes på gulvet, hvis de ikke fik satspuljefinansiering.

Fra interesseorganisationerne er bekymringen, at man med strategien og dens udformning ikke i tilstrækkelig grad får påvirket og ændret indsatsen i kommunerne, som er de primære leverandører af serviceydelser til voldsudsatte kvinder, mænd og børn. Dette hænger ifølge organisationerne sammen med kommunernes pressede økonomi, der forhindrer implementering af indsatser og øget fokus på et område, der lovgivningsmæssigt ikke er bundet af samme forpligtelser (med undtagelse af botilbud) som tilgrænsende områder.

Repræsentanterne for ministerierne er i en vis grad enige i ovenstående betragtning, idet det også her fremhæves, at finansieringen via satspuljen ofte giver udfordringer i forhold til forankring af projekterne efter puljemidlernes ophør. En repræsentant fra et ministerium fremhæver, at de seneste års handleplaner og strategier har været velegnede til at få fokus på området, men at den videre drift af initiativerne bør ligge hos kommunerne eller finansieres af eksterne midler. I forlængelse heraf sættes spørgsmålstegn ved, om det er et hensigtsmæssigt signal at sende til kommunerne, at der fortsat laves midlertidige strategier på voldsområdet.

En anden vinkel på forankringsproblematikken vedrører strategiernes tidsbegrænsning. Fra nogle interesseorganisationer lyder der kritik af, at strategien og de hidtidige handleplaner har været begrænsede til at løbe over et kort antal år. På denne vis bliver det kortsigtede projekter, som modtager midler. Eftersom der også helst skal dokumenteres effekt af initiativerne inden for projektperioden, er det hæmmende over for mere langsigtede, forebyggende tiltag, som interesseorganisationerne ellers vurderer som meget vigtige tiltag.

4.2.4 Organisering af strategien

Repræsentanterne fra de involverede ministerier og interesseorganisationer er også blevet spurgt om deres vurdering af strategiens nuværende organisation, og hvilke ændringer i organiseringen der kunne være hensigtsmæssige i en fremtidig strategi.

Overordnet set vurderer både repræsentanterne for ministerierne og interesseorganisationerne, at strategiens nuværende udformning, hvor ansvaret for forskellige initiativer er forankret på tværs af fem ministerier, er hensigtsmæssig. Repræsentanterne for ministerierne understreger, at det er vigtigt at få de respektive ministeriers faglige ekspertise og viden om målgrupper og øvrig kontekst i spil. Dette er essentielt for at sikre, at der bliver lavet initiativer, der kan spille sammen med ministeriernes øvrige områder, og som relaterer sig specifikt til netop de

målgrupper, som ministerierne ellers arbejder med. At ansvaret for initiativerne uddelegeres til ministerierne er, ifølge nogle repræsentanter også fremmede i forhold til at skabe ansvar for problematikken i de enkelte ministerier.

Selvom samtlige af de interviewede repræsentanter for ministerierne bakker op om den brede forankring af strategien, nævnes det dog i de ministerier, hvor voldsproblematikken er mere perifer, at det kan være en udfordring, at der ikke har været kompetencer, der kunne spille direkte ind i initiativløsningen, hverken i departement eller styrelse.

Fra andre ministerierepræsentanter lyder det, at det både er en fordel og en udfordring, at strategien går på tværs. På den ene side er det fornuftigt, idet problematikken går på tværs og fordrer samarbejde, og det kan give anledning til, at man i ministerierne får øjnene op for andre vinkler på problematikken, end man ellers havde fået. På den anden side har ministerierne et andet hovedfokus, som strategien skal passes ind under, og som strategien kan være lidt i vejen for. På denne led kan strategien både være "berigende og forstyrrende", men overordnet set vurderes det, at den nuværende organisering er den mest hensigtsmæssige på et område som dette.

I interesseorganisationerne er man også meget tilfredse med den tværministerielle organisering af strategien. Det er vurderingen, at det fremmer fokus på området i de enkelte ministerier, og at det er essentielt, at ministerierne deltager for at sikre, at strategien er tilstrækkelig bred. Flere af interesseorganisationerne efterspørger dog samtidig, at ministerierne sideløbende med arbejdet med strategien ville forankre tiltag til bekæmpelse af vold på deres område. Nogle synes endvidere, at det kan være lidt forvirrende med de mange spillere på banen og savner yderligere koordinering på området. Det nævnes endvidere, at der nogle gange kan være en oplevelse af, at tovholderne i ministerierne ikke har meget baggrundsviden om emnet, og at det derfor kunne være en fordel, hvis en koordinator kunne påtage sig at ruste nye repræsentanter i de enkelte ministerier til arbejdet på feltet. Det er endvidere oplevelsen, at der ikke videndeles så meget på tværs af ministerierne.

4.2.5 Koordineringen af strategien

Koordineringen af arbejdet på tværs af ministerierne foregår i dag i en arbejdsgruppe, hvor repræsentanter fra de fem ministerier mødes halvårligt. Ministeriet for Ligestilling og Kirke har den koordinerende rolle i forhold til arbejdsgruppen og initiativerne. Alle de interviewede repræsentanter for ministerierne er tilfredse med modellen med en arbejdsgruppe, der mødes jævnligt. Det ses som et vigtigt forum, hvor man får mulighed for at sparre med hinanden og blive opdateret på evt. nye tiltag inden for området. Repræsentanterne for ministerierne mener, at frekvensen af møder er passende, også set i lyset af, at de ikke har ressourcer til at deltage oftere. De er derudover tilfredse med, at Ministeriet for Ligestilling og Kirke har den overordnede rolle i forhold til at koordinere planen, da de ser det som vigtigt, at der er en central person, der har overblikket og kan forhindre overlap mellem initiativer og generel administration og koordinering. En udfordring for arbejdet i arbejdsgruppen er, at der er stor personudskiftning i gruppen, og at repræsentanternes mødedeltagelse ikke altid prioriteres. Nogle repræsentanter fra ministerierne efterspørger i forlængelse heraf et større engagement i arbejdsgruppen og en større forpligtigelse fra de respektive ministeriers side.

Interesseorganisationerne, der ofte er leverandører på initiativerne, deltager ikke på arbejdsgruppemøderne. En af dem efterspørger større gennemsigtighed omkring møderne, eksempelvis ved at alle interessenter kunne få tilsendt referater fra møderne. Dette ville sikre, at alle involverede på feltet fik indblik i den koordinering, der foregår, og de nye tiltag, der sættes i gang. Flere af interesseorganisationerne efterspørger desuden mere koordinering på området, end det pt. er tilfældet. Interesseorganisationerne fremhæver, at det er en stor opgave at koordinere og skabe overblik på området, men at det ville være givtigt i en fremtidig strategi at lade koordineringsrollen få mere plads. Ved at en central koordinator havde det fulde overblik over, hvilke initiativer der foregår på området, både i og uden for regi af strategien, ville man bedre kunne undgå overlap i initiativerne og sikre, at der skabes samarbejde mellem relevante initiativer. Det er ikke interesseorganisationernes indtryk, at en sådan videndeling mellem ministerierne finder sted på nuværende tidspunkt.

Interesseorganisationerne efterspørger også, at man i strategien afsætter ressourcer til, at koordinatoren kan have en dagsordenssættende rolle, der ligger ud over den administratørrolle, der i dag ligger i strategien. Det vil sige en model, hvor koordinatoren kunne få mere råderum og mandat til at have et politisk og værdimæssigt perspektiv på området, og som på denne vis også ville kunne yde overordnet rådgivning i forhold til initiativerne.

På den styringsmæssige front har man fra interesseorganisationernes side været tilfreds med den grad af styring, der har ligget i strategien. Det fremhæves som positivt, at organisationerne har haft mulighed for at komme med deres særpræg og vinkler på initiativerne.

Flere interesseorganisationer foreslår endvidere, at man i udmøntningen af initiativerne i højere grad benytter sig af partnerskaber for at sikre samarbejde mellem centrale leverandører, der kan have forskellig viden og ekspertise på området, og målgrupperne.

4.2.6 Forankringen af strategien i et fremtidigt perspektiv

I tabellen nedenfor har vi sammenfattet en række af de væsentligste styrker og svagheder ved forankringen af strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer.

Tablet 2: Styrker og svagheder ved forankringen af den nationale strategi

	Styrker	Svagheder
Synlighed	<ul style="list-style-type: none"> • Har dagsordensfastsættende effekt og synliggjort bekæmpelsen af vold i nære relationer – og flyttet fokus fra personligt til samfundsmæssigt niveau • Bringer forskellige aktørers viden og fagligheder i spil • Opmærksomhed på dansk indsats i et internationalt perspektiv. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan miste fokus for ministerier, hvor vold i nære relationer er mere perifer.
Koordinering, organisering og forankring	<ul style="list-style-type: none"> • Virker generelt koordinerende, modvirker overlappende indsatser • Modellen med en tværgående ministeriel arbejdsgruppe fungerer grundlæggende godt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Forankring vanskeliggøres af puljestyringsens rammebetingelser. Der tænkes kortsigtet, og der mangler driftsmidler • Kommunerne er centrale aktører, der dog ikke er centrale under den nationale strategis kappe • Arbejdsgruppen kan øge transparens eksternt.

Tabellen illustrerer flere ting. Strategien har en række grundlæggende positive karakteristika. I et overordnet perspektiv er strategien med til at synliggøre indsatsen og sætte en dagsorden. I en styringsoptik har strategien også medvirket til at styrke koordineringen blandt mange aktører og modvirke overlappende indsatser. Som konsekvens af denne koordinering bringes aktørernes særskilte viden i spil – af og til også med nye og innovative løsninger som resultat. På det konkrete plan virker modellen med en tværministeriel arbejdsgruppe som en anerkendt model, både af ministerierne og af de interessenter, der samarbejder med arbejdsgruppen – dog efterlyser interessenterne et større indblik i arbejdsgruppens arbejde.

I et mere kritisk lys har synligheden og den dagsordenssættende effekt det svært i konkurrencen med de spørgsmål, som optager de ministerier, hvor bekæmpelsen af vold i nære relationer har en mere perifer rolle. Det kan betyde mangel på prioritering af indsatsen, personudskiftninger, langsom sagsbehandling m.v.

Videre er det også tydeligt, at satspuljen som ramme om finansieringen af indsatser under den nationale strategi medfører nogle svagheder. Indsatsernes fokus er dikteret af det tidsperspektiv,

som finansieringen udstikker. Dermed bliver indsatsernes fokus oftest kortsigtet – også selv om udfordringernes karakter har et mere langsigtet tidsperspektiv. I samme boldgade gives en del midler til udviklingsprojekter. Det giver en risiko for manglende forankring af indsatsen, når finansieringen ophører. Denne forankringsudfordring har også et aktørperspektiv. Ofte er kommunerne nøgleaktører, der principielt kan drage nytte af den viden, der er udviklet under strategiens vinger. Men kommunerne spiller primært en rolle som aftager og kan have begrænsede tilskyndelser til at ændre indsatsen og implementere den viden, som indsatserne har givet anledning til.

I et fremadrettet perspektiv udfordrer ovenstående på en række områder en hensigtsmæssig implementering af strategien. Forankring af resultaterne er fortsat en udfordring. Denne udfordring har to centrale spor. I et incitamentsperspektiv medfører den nuværende finansiering en asymmetri mellem udvikling og forankring af indsatsen efterfølgende. I et aktørperspektiv udfordres forankringen af kommunernes rolle som aftager. Endelig er eksekveringen af strategien blandt de statslige aktører et Janushoved, hvor centrale aktører på den ene side bakker op om strategien og fremhæver de positive konsekvenser, mens nogle aktører på den anden side ikke giver strategien den opmærksomhed, som er påkrævet for at realisere de resultater, som begrundes opbakningen. En ny fremtidig strategi bør have svar på disse udfordringer.

5. BILAG

5.1 Oversigt over projekter opdelt på de faglige temaer

PROJEKT	ANSVARLIG	UDFØRER
Opkvalificering af fagpersonale		
Opkvalificering af fagpersoner i kommunerne (fordelt på følgende initiativer 14, 19, 22, 23, 24, 27)	Ministeriet for Ligestilling og Kirke/ Social- og Integrationsministeriet	Socialstyrelsen (herunder VISO/SISO)
Alkohol og vold i nære relationer	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	Sundhedsstyrelsen
Forbedring af kompetencer blandt polititjenestemænd, anklagere og dommere	Justitsministeriet	Anklagestyrelsen, Østre Landsret og politi
Særlig støtte til indvandrerkvinder, der har været på krisecenter	Social- og Integrationsministeriet	*
Kendskab i befolkningen		
Oplysning til Børn Oplysning til unge om kærestevold (mobil-app)	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	Danner LOKK
Undervisning i Folkeskolen om kærestevold og vold i nære relationer	Ministeriet for Børn og Undervisning	UVM
Betoning af underretningspligten	Social- og Integrationsministeriet	Social- og Integrationsministeriet
Udbredelse af viden om støttemuligheder/Kæreste vold- applikation	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	LOKK
Oplysning og holdningsbearbejdning	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	Ministeriet for Ligestilling og Kirke / Operate
Oplysning og holdningsbearbejdning	Social-og Integrationsministeriet	*
Praktiserende lægers rådgivning af ofre og henvisninger fra sundhedsfagligt personale til rådgivning og hjælp	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	Sundhedsstyrelsen
Støtte på arbejdspladsen	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	3F og Dansk Metal
Udbredelse af viden om behandlingstilbud til mænd	Social- og Integrationsministeriet	*

(Med tilladelse fra satspuljepartierne omformuleret til Opkvalificering af behandlingstilbud med viden om voldsudøvende etniske mænd)		
Styrkede støtte- og behandlingstilbud		
Rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	Børns Vilkår
Tidlig behandling til voldsudøvere	Social- og Integrationsministeriet	Social- og Integrationsministeriet
Behandlingstilbud under afsoning	Justitsministeriet	Kriminalforsorgen
Åben, anonym og direkte rådgivning	Ministeriet for Ligestilling og Kirke / Social- og Integrationsministeriet Evalueres af Socialstyrelsen	LOKK og Mødrehjælpen
Bortvisning og tilhold	Justitsministeriet	Justitsministeriet
Hotline voldsramte kvinder 2010-2012	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	LOKK
Juridisk rådgivning 2010-2012	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	LOKK
Psykologbistand krisecentre 2010-2012	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	LOKK
Øget viden på området		
Undersøgelse af børn i familier med partnervold	Social- og Integrationsministeriet	SFI
Kortlægning af erfaringer med efterværn og mægling og afdækning af nye former for støttemuligheder	Ministeriet for Ligestilling og Kirke / Social- og Integrationsministeriet	Statens Institut for Folkesundhed (SIF)/Rambøll
Undervisning og lektiehjælp til børn på krisecenter	Ministeriet for Børn og Undervisning	**
Indsatsen over for ofre	Justitsministeriet	Justitsministeriet
Samarbejdet mellem frivillige organisationer og myndigheder	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	Afviklet som inddragelse af NGO'er og andre aktører i forberedelserne af en evt. ny handlingsplan
Kvalificeret og relevant statistik, viden og	Ministeriet for Ligestilling og Kirke / Social- og	Statens Institut for Folkesundhed (SIF)

information	Integrationsministeriet	
Øget viden om mænd der udsættes for vold	Ministeriet for Ligestilling og Kirke	Statens Institut for Folkesundhed (SIF)

* Er ikke blevet igangsat og vil ikke blive det i kraft af den nationale strategi for bekæmpelse af vold 2010-2012.

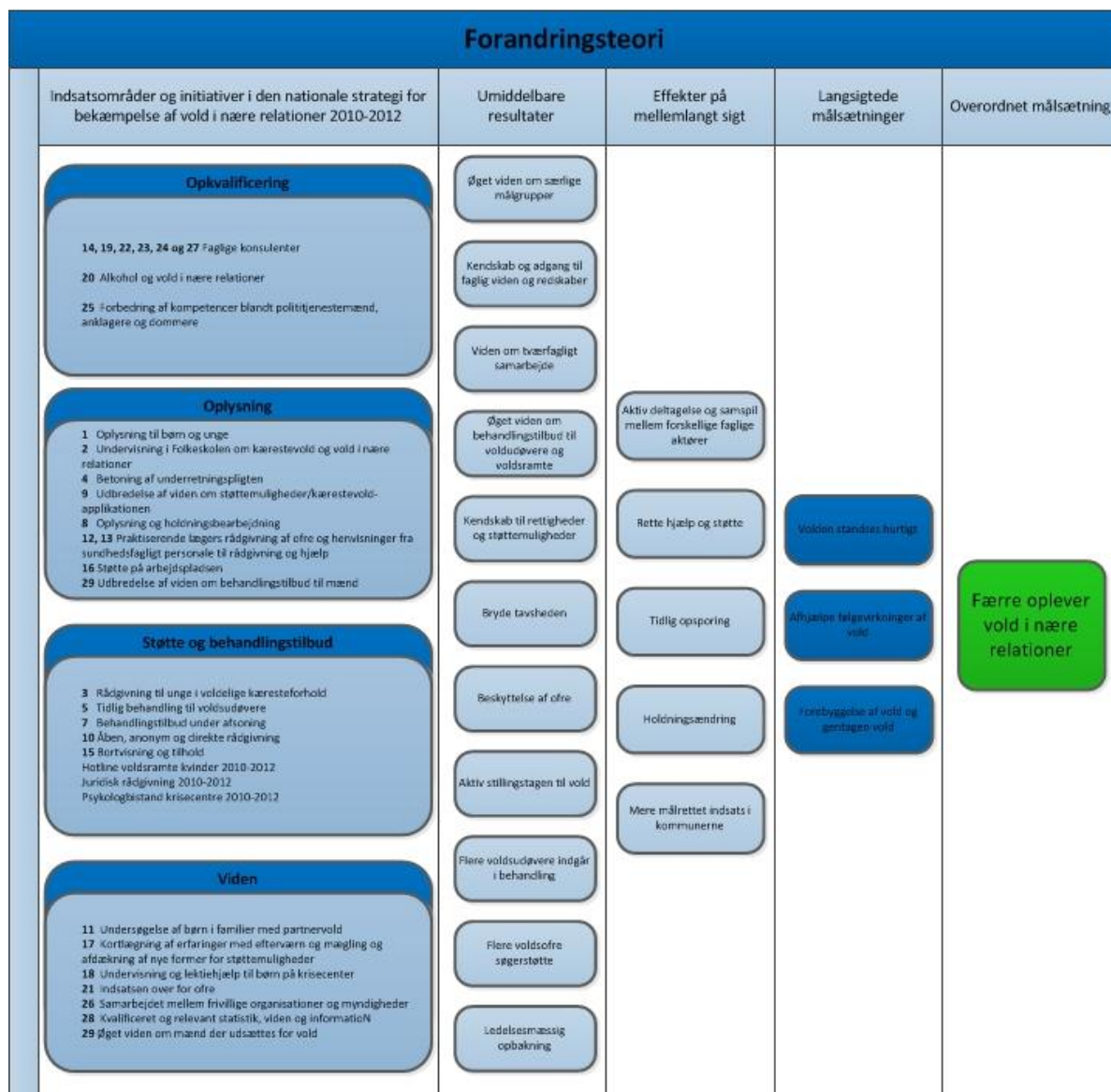
** Bliver gennemført – se også skemaet senere om målopfyldelse

5.2 Strategiens samlede forandringsteori

For at tydeliggøre sammenhængen mellem de enkelte initiativer og de opstillede mål blev der i forbindelse med evalueringen udarbejdet en forandringsteori for hvert af de fire faglige temaer. Disse forandringsteorier er anvendt som rammesætning for vurderingen af strategiens samlede målopfyldelse i kapitel 3. Nedenfor ses forandringsteorien for den samlede nationale strategi. Forandringsteorien illustrerer, at der er et betydeligt overlap i målsætninger på tværs af de fire faglige temaer, hvilket indikerer, at temaernes initiativer understøtter hinanden i den samlede indsats for at indfri de overordnede målsætninger om forebyggende og tidligere indsats, forbedret støtte til ofre for vold og øget målretning af indsatsen.

Strategiens initiativer er opdelt på de faglige temaer efter en vurdering af deres primære målgrupper og formål. Ved de enkelte initiativer/projekter er der henvist til den nationale strategis nummerering. Enkelte projektudmøntninger kan godt dække over flere initiativer, hvorfor der eksempelvis er listet seks initiativer i forbindelse med "Opkvalificering af fagpersoner i kommunerne" under fagtemaet Opkvalificering af fagpersonale.

Figur 5-1: Strategiens samlede forandringsteori

5.3 Evalueringskriterier og dataindsamlingsaktiviteter

5.3.1 De tre overordnede evalueringskriterier

Evalueringskriterierne udgør, som nævnt i indledningen, den overordnede ramme, som udbyttet af den nationale strategi skal vurderes ud fra. Kriterierne er fastlagt på forhånd, men konkretiseringen af kriterierne i form af undersøgelsesspørgsmål og operationelle indikatorer og deskriptorer anvendt i dataindsamlingen er foretaget med udgangspunkt i et forandringsteoriseminar med deltagelse af de ansvarlige for udførelsen af initiativerne. Processen i forbindelse med udarbejdelsen af forandringsteorier har bidraget til en tydeliggørelse af forventede sammenhænge mellem indsats og mål på kort og lidt længere sigt.

Målopfyldelse. Det overordnede formål med evalueringen er at kortlægge og dokumentere om man med strategien, når de ønskede mål. I målopfyldelsen sondres mellem de umiddelbare resultater, som man kan planlægge sig til og de afledte virkninger, som man ikke umiddelbart kan planlægge sig til, men kan styre efter. I evalueringen er primært fokus på de umiddelbare resultater, da de afledte virkninger afhænger af en række forhold, som ligger uden for strategiens indflydelsesområde. De konkrete målsætninger er – som tidligere nævnt – opdelt efter de definerede faglige temaer.

Implementering. I evalueringen vurderes det, i hvilket omfang strategien er implementeret efter hensigten, hvorvidt opnåede resultater kan tilskrives strategien, og om evt. udeblevne resultater kan forklares ved, at strategien ikke er implementeret efter hensigten – f.eks. at initiativer ikke er gennemført eller er blevet forsinkede. Et centralt fokusområde er her den centrale udmøntning af strategien, som har haft betydning for målopfyldelsen, dvs. koordinering og samarbejde mellem parterne m.v.

Forankring. I evalueringen vurderes ligeledes forankringen af initiativerne inden for strategien. Dette kriterium sætter fokus på, om der er medtænkt en strategi for forankring, der kan sandsynliggøre, at initiativerne sikres en længerevarende betydning på området efter endt projektperiode.

Evalueringen tager i den samlede vurdering af den nationale strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer udgangspunkt i de tre overordnede evalueringskriterier, og for hvert fagligt tema af initiativer er evalueringskriterierne konkretiseret indledningsvist i hvert kapitel.

5.3.2 Konkrete evalueringsaktiviteter

Dataindsamlingsaktiviteterne er udvalgt med henblik på at belyse undersøgelsesspørgsmål til hvert af de tre evalueringskriterier – målopfyldeelse, implementering og forankring. Af tabellen nedenfor fremgår det, hvilke kriterier hver hovedaktivitet har til formål at bidrage til. Der er i udvælgelsen af aktiviteter tilstræbt en metode- og kildevariabilitet, som indebærer, at der til afdækning af hvert evalueringskriterium anvendes flere metoder og benyttes flere typer af kilder og informanter. På grund af de enkelte initiativers forskellige karakter, kompleksitet og økonomiske tyngde er der dog forskel på, hvor mange datakilder der er tilgængelige i projekternes egendokumentation og øvrige relevante undersøgelser om emnet. Der er dog for alle initiativer gennemført løbende selvevaluering af implementeringsprocessen, lige som der er indhentet kvalitative interviewdata ved evalueringens afslutning. I gennemgangen af de fire temaer vil datagrundlaget for hvert tema blive kortfattet beskrevet.

Tabellen nedenfor viser hvilke aktiviteter, der belyser hhv. målopfyldeelse, implementering og forankring. Det fremgår, at implementering og forankring primært belyses gennem projektindberetninger og interviews med de involverede ministerier samt øvrige interessenter, mens målopfyldeelse belyses gennem relevante statistikker og undersøgelser, projekternes egendokumentation, spørgeskemaundersøgelser samt løbende rapportering/selvevaluering fra projekterne.

Tabel 5-1: Oversigt over hovedaktiviteter i evalueringen

Aktivitet	Mål- opfyldelse	Implement ering	Forankring
Survey til relevante grupper af fagprofessionelle			
Survey til udsnit af befolkningen			
Generelle statistikker og undersøgelser på området			
Projektets egendokumentation (opgørelser, undersøgelser m.v.)			
Indberetninger fra de ansvarlige for strategiens initiativer			
Interviews med de involverede ministerier og øvrige interessenter			

5.4 Beskrivelse af initiativernes formål og vurdering af målopfyldelse

Table 5-2: Formål og målopfyldelse for initiativer om øget opkvalificering

Opkvalificering		
Initiativ	Formål	Målopfyldelse
Opkvalificering af fagpersonale i kommunerne	<p>At fremme opmærksomheden i kommunerne på problemet vold i familien på ledelses- og medarbejderniveau</p> <p>At (efter-)uddanne fagpersoner ift. en helhedsorienteret tilgang i indsatsen</p> <p>At indsamle og udbrede viden om god praksis i kommunerne</p> <p>At skærpe kommunernes viden om VISO's ydelser ift. voldsområdet (VISO tilbyder gratis og landsdækkende specialrådgivning)</p> <p>At udvikle en e-guide, der er et lettilgængeligt rådgivnings- og handlingsanvisende værktøj til fagpersoner, som håndterer sager om partnervold</p>	<p>Høj – Afsluttes medio 2013.</p> <p>Afholdt 64 af 73 bookede temadage med ca. 4.000 deltagere</p> <p>Hjemmeside etableret "Vold i familien" (2.820 sidevisninger i marts 2013 – heraf 2.252 unikke sidevisninger)</p> <p>E-guide etableret</p> <p>Undervist på statsforvaltningernes årsmøde.</p> <p>Ikke etableret netværksgruppe</p>
Alkohol og vold i nære relationer	<p>Øge viden hos personer, der arbejder med hhv. voldsopfre og alkoholmisbrugere, for at de kan blive bedre til helhedsorienteret indsats</p> <p>Planlægge og gennemføre to kurser om opsporing og indsats - et for alkoholbehandlere og et for voldsbehandlere</p>	<p>Middel – Igangsat, kurserne afsluttes inden udgangen af 2013</p>
Forbedring af kompetencer blandt polititjenestemænd, anklagere og dommere	<p>Øge kommende politibetjentes viden og fokus på vold i nære relationer ved at undervise på politiskolen</p> <p>Der skal tilbydes efteruddannelse i behandlingen af sager om vold i nære relationer til anklagere og dommerne</p>	<p>Høj – Initiativet er gennemført og er forankret hos Politiskolen og Rigsadvokaten</p>
Særlig støtte til indvandrerkvinder, der har været på krisecenter	<p>Øge fagpersoners kendskab til de særlige problemstillinger for indvandrerkvinder</p>	<p>Initiativet bliver ikke gennemført</p>

--	--	--

Tabel 5-3: Formål og målopfyldelse for initiativer vedr. øget kendskab i befolkningen

Kendskab i befolkningen		
Initiativ	Formål	Målopfyldelse
Oplysning til børn og unge	Oplyse børn og unge om rettigheder og muligheder for at få hjælp og støtte, hvis de oplever vold i nære relationer	Høj – Initiativet er gennemført og har opnået gode resultater
Betoning af underretningspligten	Sætte fokus på både professionelle og almindelige borgeres underretningspligt ved mistanke om omsorgssvigt/vold	Høj – Initiativet er gennemført og har opnået gode resultater
Udbredelse af viden om støttemuligheder/kærestevold-applikation	Skabe en applikation, der oplyser om kærestevold og støttemuligheder Udarbejdelse af 6 informationsfilm om vold i nære relationer	Høj – Initiativet er gennemført og har opnået de fleste af de specifikke målsætninger, der er opstillet
Oplysning og holdningsbearbejdning	Bryde tabu, tavshed og tøven omkring vold i nære relationer	Høj – Initiativet er gennemført og har opnået gode resultater
Praktiserende lægers rådgivning af ofre og henvisninger fra sundhedsfagligt personale til rådgivning og hjælp	Målet er at informere praktiserende læger og sundhedspersonale om henvisningsmulighed og støttemuligheder	Middel - Der er udgivet en temaavis, som både henvender sig til almen praksis, skadestue og svangrekonsultation. Det er ukendt om avisen anvendes
Støtte på arbejdspladsen	Arbejdspladser skal tilbydes viden om vold og støttemuligheder Etablere et samarbejde med arbejdsmarkedets parter	Høj - 3F og Dansk Metal har gennemført aktiviteter med god tilslutning
Udbredelse af viden om behandlingstilbud til mænd	Sikre mere viden om voldsudsatte mænd, herunder at afdække problematikken og kortlægge eksisterende tilbud	Lav - Initiativet er ikke blevet implementeret

Table 5-4: Målopfylde for initiativer vedr. støtte og behandlingstilbud

Støtte og behandlingstilbud		
Initiativ	Formål	Målopfylde
Rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold	Direkte adgang til anonymt telefonisk og web-baseret støtte og rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold	Høj – Rådgivning er gennemført og egen registrering foretaget. Der er afleveret slutrapport. Projektet har tilført viden til organisationens praksis og implementeret heri
Tidlig behandling til voldsudøvere	Finansiering af fire behandlingstilbud til voldelige mænd, som skal sikre tidlig behandling	Middel – 4 behandlingstilbud er fortsat gennem finansiering fra strategien. Evaluering fra 2011 fastslår, at voldsudøverne har gavn af behandlingen, men at det ikke er muligt at opgøre, om den har langsigtede effekter
Behandlingstilbud under afsoning	Etablere et supplement til de eksisterende behandlingsformer enten under afsoning med fokus på at bryde voldscirklen og forebygge nye overgreb	Høj - Der er etableret en model for behandling, som projekthaver vurderer, bevirker øget brug af henvisninger til behandling. Tidligere evaluering af indsatsen viser ligeledes gode resultater
Åben, anonym og direkte rådgivning	Udvikle en model for og drive en ny, åben og anonym rådgivning	Middel – Rådgivning er etableret, men ikke alle mål er opnået
Bortvisning og tilhold	Strafferetsplejeudvalget skal gennemgå reglerne om bortvisning og tilhold og kommer med anbefalinger til nye tiltag	Høj – Betænkning er lavet og der er vedtaget en lov
Hotline voldsramte kvinder 2010-2012	Voldsofre og pårørende kan hente hjælp og støtte i døgnets 24 timer af faguddannet personale	Middel – Der tilbydes støtte døgnets 24 timer. Egen registrering foretaget, men ingen systematisk dokumentation om anvendelse, målgruppe eller resultater
Juridisk rådgivning 2010-2012	Tilbyde juridisk råd og vejledning til voldsudsatte kvinder og fagpersoner	Middel – Rådgivning er etableret, der er foretaget egen registrering men ingen systematisk dokumentation om anvendelse, målgruppe eller resultater
Psykologbistand krisecentre 2010-2012	Tilbyde 3 timers akut psykologhjælp på krisecentre	Middel – Psykologbistand tilbydes men ingen systematisk dokumentation om anvendelse, målgruppe eller resultater

Tabel 5-5: Målopfylde vedr. bedre viden

Viden		
Initiativ	Formål	Målopfylde
Undersøgelse af børn i familier med partnervold	At gennemføre en undersøgelse, der skal afdække, hvor mange børn der lever i familier med partnervold, hvilke konsekvenser det har for barnet samt hvilken hjælp, disse børn tilbydes	Høj - Rapporten er udarbejdet og den bidrager med ny og opdateret viden
Kortlægning af erfaringer med efterværn og mægling og afdækning af nye former for støttemuligheder	At gennemføre en undersøgelse, der skal: - Kvalificere og komplementere eksisterende viden på området - Tilvejebringe viden om sammenhængen mellem målgrupper og støttebehov m.v. - Understøtte en målrettet udvikling af indsatsen	Høj – Rapporten er udarbejdet og den bidrager med ny og opdateret viden
Undervisning og lektiehjælp til børn på krisecenter	Kortlægning af, hvor mange børn der bor på krisecentre, og hvordan disse børn modtager undervisning	Middel – Undersøgelsen er igangsat. Endelig rapport afventes
Indsatsen over for ofre	Nedsat arbejdsgruppe skal aflægge rapport, hvori der skal indgå anbefalinger til lovmæssige ændringer for at styrke indsatsen i forhold til ofre	Høj – Rapporten er udarbejdet og de foreslåede ændringer i lovgivningen er gennemført
Samarbejdet mellem frivillige organisationer og myndigheder	Projektet skal indsamle viden om samarbejdet mellem de frivillige organisationer (NGO'er) og myndighederne	Middel – NGO'er og andre aktører har på 2 x 3 timers workshops medvirket til at definere målgrupper og indsatser i en eventuel fremtidig handlingsplan på voldsområdet
Kvalificeret og relevant statistik, viden og information	Der skal udarbejdes statistik (estimer) om antallet af: - Kvinder og mænd udsat for fysisk partnervold - Unge (16-24 år) udsat for fysisk, psykisk og seksuel kærestevold - Børn som er vidner til partnervold	Høj – Rapporten er udarbejdet og den bidrager med ny og opdateret viden
Øget viden om mænd der udsættes for vold	Sikre mere viden om voldsudsatte mænd, herunder at	Høj - Rapporten er udarbejdet og den bidrager med ny og opdateret

	afdække problematikken og kortlægge eksisterende tilbud	viden
--	---	-------

5.5 Implementering af initiativer

Vurderingen af de enkelte projekters aktuelle implementeringsstatus er foretaget med udgangspunkt i projekternes selvevaluering samt opfølgende telefoninterviews. I vurderingen sondres mellem *igangsat*, *gennemført* og *ikke gennemført*.

Gennemført dækker over de projekter, som er igangsat og gennemført efter målene i den nationale strategi for 2010-2012. Hvorvidt de enkelte initiativer er blevet forlænget eller videreført under andre projekter har ikke indgået i vurdering og kategorisering. *Igangsat* dækker over projekter, som er igangsat i forbindelse med strategien eller er udsprunget af tidligere projekter, men som ved evalueringens gennemførelse endnu ikke er afsluttede. Dette kan der være flere gyldige grunde til og en sådan nuancering af den samlede implementeringsstatus er beskrevet i kapitel 3. *Ikke igangsat* er projekter, som ikke er igangsat og som ikke forventes at blive igangsat i regi af den nationale strategi for bekæmpelse af vold i nære relationer 2010-2012.

PROJEKT	GENNEMFØRT	IGANGSAT	IKKE-IGANGSAT
Opkvalificering af fagpersonale			
Faglige konsulenter		■	
Alkohol og vold i nære relationer		■	
Forbedring af kompetencer blandt polititjenestemænd, anklagere og dommere	■		
Særlig støtte til indvandrerkvinder, der har været på krisecenter			■
Kendskab i befolkningen			
Oplysning til Børn og Unge	■		
Undervisning i Folkeskolen om kærestevold og vold i nære relationer		■	
Betoning af underretningspligten	■		
Udbredelse af viden om støttemuligheder/kærestevold (App)	■		
Oplysning og holdningsbearbejdning	■		
Praktiserende lægers rådgivning af ofre og henvisninger fra sundhedsfagligt personale til rådgivning og hjælp	■		
Støtte på arbejdspladsen	■		
Udbredelse af viden om behandlingstilbud til mænd			■
Styrkede støtte- og behandlingstilbud			
Rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold	■		
Tidlig behandling til voldsudøvere		■	
Behandlingstilbud under afsoning		■	
Åben, anonym og direkte rådgivning		■	
Bortvisning og tilhold	■		
Hotline voldsramte kvinder 2010-2012	■		
Juridisk rådgivning 2010-2012	■		

Psykologbistand krisecentre 2010-2012	■		
Øget viden på området			
Undersøgelse af børn i familier med partnervold	■		
Kortlægning af erfaringer med efterværn og mægling og afdækning af nye former for støttemuligheder	■		
Undervisning og lektiehjælp til børn på krisecenter		■	
Indsatsen over for ofre	■		
Samarbejdet mellem frivillige organisationer og myndigheder	■		
Kvalificeret og relevant statistik, viden og information	■		
Øget viden om mænd der udsættes for vold	■		